

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra humanitních věd

Diplomová práce

**Zhodnocení přínosů meziregionální spolupráce mezi
Krajem Vysočina a jeho evropskými partnery**

Renata Krupičková

© 2022 ČZU v Praze

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Bc. Renata Krupičková

Veřejná správa a regionální rozvoj – k. s. Sez. Ústí – Tábor

Název práce

Zhodnocení přínosů meziregionální spolupráce mezi krajem Vysočina a jeho evropskými partnery

Název anglicky

Evaluation of the Benefits of Interregional Cooperation between the Vysočina region and its European Partners

Cíle práce

Cílem práce je poznat a zmapovat aktivity kraje Vysočina v oblasti mezinárodní spolupráce a zhodnotit přínosy, které z této spolupráce vyplývají.

Prvním úkolem bude shromáždit a utřídit informace o paradipomatických vztazích kraje Vysočina a o partnerech, kteří se na nich podílejí.

Druhým úkolem bude analýza a zhodnocení historických a současných projektů, které z těchto aktivit pocházejí a které kraj Vysočina za dobu své existence realizoval.

Třetí dílčí cíl se bude podrobně zabývat meziregionálním projektem, který kraj Vysočina uskutečnil s francouzským regionem Champagne-Ardenne. V této části budou prezentovány přínosy, ale také limity, které plnění tohoto projektu doprovázely. Projekt se uskutečnil v letech 2014 až 2016 a jeho koordinátorem byl kraj Vysočina.

Metodika

Jako hlavní metodologický nástroj bude využívána metoda analýzy dokumentů. Podrobnému studiu budou věnovány publikace věnované evropské tematice, evropských programů územní spolupráce a paradipomatickým vztahům. Dále bude pozornost zaměřena na fungování kraje Vysočina a jejich mezinárodních partnerů. Současně budou analýze podrobeny projekty realizované v rámci meziregionální spolupráce.

Analýza dokumentů bude doplněna o vedlejší metodu polostrukturovaným rozhovorů, které budou vedeny se zaměstnanci krajského úřadu, zastupiteli kraje Vysočina a dalších účastníků meziregionálních projektů.

Doporučený rozsah práce

50-70

Klíčová slova

kraj, region, meziregionální projekt, partner

Doporučené zdroje informací

BALÍK, S. *Krajské volby 2012*. Brno: Masarykova univerzita, Fakulta sociálních studií, Mezinárodní politologický ústav, 2013. ISBN 978-80-210-6641-0.

ČMEJREK, J. – BUBENÍČEK, V. – LUHANOVÁ, M. – ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE. KATEDRA HUMANITNÍCH VĚD. *Politika v regionálním rozvoji : úvod do studia*. V Praze: Česká zemědělská univerzita, Provozně ekonomická fakulta ve vydavatelství Credit, 2004. ISBN 80-213-1157-6.

ČMEJREK, J. – ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE. PROVOZNĚ EKONOMICKÁ FAKULTA. *Obce a regiony*. Praha: Alfa Nakladatelství, 2008. ISBN 978-80-87197-00-4.

KADEŘÁBKOVÁ, J. – MATES, P. – WOKOUN, R. *Úvod do regionálních věd a veřejné správy*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2004. ISBN 80-86473-80-5.

WOKOUN, R. *Základy regionálních věd a veřejné správy*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 2011. ISBN 978-80-7380-304-9.

Předběžný termín obhajoby

2021/22 LS – PEF

Vedoucí práce

Ing. Markéta Jüptnerová, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra humanitních věd

Elektronicky schváleno dne 10. 2. 2022

prof. PhDr. Michal Lošťák, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 14. 2. 2022

doc. Ing. Tomáš Šubrt, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 02. 03. 2022

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Zhodnocení přínosů meziregionální spolupráce mezi Krajem Vysočina a jeho evropskými partnery" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucí diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 31. 3. 2022 _____

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala Ing. Markétě Jüptnerové, Ph.D. za možnost zpracovat diplomovou práci na vybrané téma, které je mi blízké s ohledem na moje zaměstnání. Děkuji také za cenné rady při tvorbě jednotlivých částí práce. Zároveň děkuji zaměstnancům Krajského úřadu Kraje Vysočina, konkrétně pracovníkům Oddělení vnějších vztahů a Oddělení rozvoje vzdělávání za poskytnutí odborných materiálů a konzultací, ze kterých jsem čerpala při zpracování diplomové práce.

Zhodnocení přínosů meziregionální spolupráce mezi Krajem Vysočina a jeho evropskými partnery

Abstrakt

Diplomová práce mapuje aktivity Kraje Vysočina v oblasti mezinárodní spolupráce a snaží se hodnotit její přínosy. Mezinárodní spolupráce, to jsou diplomatické vztahy, ale také konkrétní aktivity a projekty, které se daří realizovat a které mají přínos pro území a pro obyvatele. Projekty je nutné nejen dobře napsat, dobře řídit, ale také zaplatit. V diplomové práci jsou popsány dotační programy Evropské unie vhodné pro financování přeshraniční spolupráce.

Zcela konkrétní forma spolupráce je popsána na projektu Vaříme společně/Cooking together, který v letech 2014 až 2016 realizoval Kraj Vysočina ve spolupráci s francouzským regionem Grand Est. Kolik to stojí, když čeští a francouzští učitelé gastronomických oborů vaří společně, kolik osob z Vysočiny a kolik z Francie se zapojilo, co se od sebe vzájemně naučili, jaké pokrmy se díky projektu nyní vaří ve školních jídelnách, to vše je součástí praktické části diplomové práce.

Kromě již stabilních zahraničních partnerů se Kraj Vysočina poohlíží po dalších regionech, se kterými by mohl zahájit spolupráci. V diplomové práci budou představeny.

Klíčová slova: Kraj Vysočina, partnerský region, přeshraniční spolupráce, mezinárodní projekt, Grand Est, ERASMUS+, vzdělávání, gastronomické obory, Vaříme společně

Evaluation of the Benefits of Interregional Cooperation between the Vysočina region and its European Partners

Abstract

The diploma thesis describes the activities of the Vysočina Region in the field of international cooperation and evaluates its benefits. International cooperation, these are diplomatic relations, but also specific activities and projects that are successfully implemented and that have specific benefits for the territory and for the population. Projects must be well written, well managed, but also paid. The diploma thesis describes the grant programs of the European Union for financing cross-border cooperation.

A very specific form of cooperation describes the project Cooking together, which was implemented by the Vysočina Region in cooperation with the French Grand Est region from 2014 to 2016. How much does it cost when Czech and French gastronomic teachers cook together, how many people from Vysočina and how many from France took part, what they learned from each other, what dishes are now cooked in school canteens thanks to the project, all this is described in the practical part of the diploma thesis.

In addition to already stable foreign partners, the Vysočina Region is looking for other regions with which it could start cooperation. They will be introduced in the diploma thesis.

Keywords: Vysočina Region, partner region, cross-border cooperation, interregional project, Grand Est, ERASMUS+, education, gastronomic fields, Cooking together

Obsah

1 Úvod	7
2 Cíl práce a metodika	9
2.1 Cíl práce	9
2.2 Metodika	9
3 Krajské zřízení	11
3.1 Změna územní struktury v roce 2000.....	11
3.2 Zákon o krajích	14
4 Paradiplomacie	17
5 Evropský fond pro regionální rozvoj, program Interreg	18
6 Základní představení partnerských regionů Kraje Vysočina a oblastí spolupráce	21
6.1 Spolková země Dolní Rakousko	21
6.2 Nitrianský samosprávný kraj (Slovensko)	23
6.3 Region Grand Est (Francie)	24
6.4 Zakarpatská oblast Ukrajiny	25
7 Pozastavení a přerušování spolupráce	26
7.1 Vypovězení memoranda o spolupráci Kraje Vysočina s Provincíí Hubei.....	26
7.2 Pozastavení společných aktivit s Minskou oblastí Běloruska.....	26
7.3 Ukončení členství ve sdružení EUREGHA	27
8 Očekávaný další rozvoj spolupráce	28
9 Webové stránky	28
9.1 Mapa partnerských regionů.....	29
10 Zhodnocení spolupráce Kraje Vysočina s partnerskými regiony v letech 2020 a 2021, výhled další spolupráce	30
10.1 Spolková země Dolní Rakousko	30
10.2 Region Grand Est (Francie)	43
10.3 Nitrianský samosprávný kraj (Slovensko)	46
10.4 Zakarpatská oblast Ukrajiny	47
11 Spolupráce Kraje Vysočina mimo partnerské regiony	50
11.1 Zastoupení Kraje Vysočina v Bruselu.....	50
11.2 Spolupráce v rámci meziregionálních uskupení	52
11.3 Spolupráce s dalšími partnery v zahraničí	54

12 Projekt Vaříme společně.....	59
12.1 Erasmus+ (2014–2020)	60
12.2 Výsledky a diskuse.....	69
13 Výsledky a shrnutí.....	75
14 Závěr.....	80
15 Seznam použitých zdrojů.....	82
16 Seznam obrázků, tabulek, grafů a zkratk	84
16.1 Seznam obrázků	84
16.2 Seznam tabulek.....	84

1 Úvod

Jednou z důležitých aktivit každého regionu je budování a rozvoj zahraničních vztahů. Kraj Vysočina rozvíjí mezinárodní spolupráci zejména z důvodu výměny zkušeností a příkladů dobré praxe, zapojení do mezinárodních projektů, navázání osobních a profesních kontaktů, rozvoje jazykových zkušeností i kulturního vědomí a osobního rozvoje občanů Vysočiny. Kraj usiluje o svou propagaci v zahraničí. Zároveň buduje vztahy s méně rozvinutými zahraničními regiony a pomáhá na jejich území realizovat potřebné projekty.

Kraj Vysočina má uzavřeny dohody o spolupráci (memoranda) s pěti regiony v zahraničí, které tak mají status partnerských regionů. Jsou to: Spolková země Dolní Rakousko (od roku 2002), Nitranský samosprávný kraj na Slovensku (od roku 2006), Grand Est ve Francii (dříve Champagne-Ardenne, od roku 2006). Další dva partnerské regiony se nacházejí mimo Evropskou unii: Zakarpatská oblast Ukrajiny (od roku 2008) a Minská oblast Běloruska (od roku 2014), s níž byly aktivity v roce 2021 rozhodnutím Zastupitelstva Kraje Vysočina pozastaveny. V roce 2021 byla také oficiálně ukončena spolupráce s čínskou provincií Hubei.

Kraj Vysočina rozvíjí své vztahy v zahraničí i v lokalitách, se kterými nemá podepsané memorandum, ale přesto je spolupráce velmi živá a má konkrétní výsledky přímo v činnosti subjektů či občanů, kterých se dotýká: Kraj Vysočina má v nestálé formě zastoupení v Bruselu a je členem meziregionálních uskupení, jako například Evropského regionu Dunaj-Vltava, který sdružuje české, rakouské a německé regiony. Mezinárodní spolupráce probíhá také s dalšími důležitými partnery Kraje Vysočina v zahraničí, například se subjekty z finského města Tampere či z Tchaj-wanu. Kraj velmi aktivně spolupracuje s českými zastupitelskými úřady v zahraničí, především s Velvyslanectvím ČR ve Vídni, kde např. v září 2019 proběhlo tradiční Svatováclavské posvícení právě pod patronací Kraje Vysočina.

Z dlouhodobého hlediska se Kraj Vysočina snaží navazovat nová partnerství primárně s evropskými zeměmi. Cílem však není pouze navázání formálního partnerství a podpis partnerské smlouvy, ale klíčový je především rozvoj konkrétních aktivit, které mají přímý dopad u občanů, institucí, příspěvkových organizací a dalších subjektů.

Při navazování nových kontaktů a vyhledávání partnerství se čím dál více ukazuje, že to nejdůležitější na spolupráci není oficiální partnerství dvou (či více) regionů na úrovni samospráv, ale právě konkrétní věcná spolupráce na nižších úrovních, která by však bez činnosti a podpory kraje nemohla fungovat.

Kraj proto aktivně zprostředkovává partnerství na další úrovně, snaží se motivovat subjekty s potenciálem praktické spolupráce k navazování přímých vazeb a činností. Chtěl by se v budoucnu ještě více věnovat právě rozvoji partnerství na konkrétních nižších úrovních spolupráce, například na úrovni organizací zřizovaných krajem, ale i dalších subjektů a institucí působících na území kraje.

Zároveň je stále aktuální snaha zajistit všeobecně vyšší povědomí o mezinárodní spolupráci Kraje Vysočina. Velmi efektivní jsou akce pro širokou veřejnost pořádané krajem, jako je například celostátní soutěž středních gastronomických škol Trophée Mille nebo Mladá univerzita Waldviertel-Vysočina. Jedná se o aktivity, kde jsou občané Kraje Vysočina součástí těchto akcí a to buď jako přímí účastníci, nebo jako diváci a hosté. Další dlouhodobou aktivitou v oblasti propagace partnerských regionů a všeobecně zahraniční spolupráce Kraje Vysočina jsou výstavy fotografií partnerských regionů v příspěvkových organizacích Kraje Vysočina – v nemocnicích a organizacích sociálních služeb. Výstavy mají pozitivní ohlas u pacientů, klientů i personálu. Forem, jak přiblížit zahraniční spolupráci občanům kraje a organizacím na území kraje, je více, a podrobně budou popsány v diplomové práci.

Jedním ze spolupracujících regionů je Grand Est ve Francii. S jeho pomocí byl v letech 2014–2016 realizován projekt Vaříme společně/Cooking together financovaný z programu ERASMUS+. Tento projekt bude v diplomové práci podrobně hodnocen.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Cílem práce je poznat a zmapovat aktivity Kraje Vysočina v oblasti mezinárodní spolupráce a zhodnotit přínosy, které z této spolupráce vyplývají.

Prvním úkolem bude shromáždit a utřídit informace o paradiplomatických vztazích Kraje Vysočina a o partnerech, kteří se na nich podílejí.

Druhým úkolem bude analyzovat a zhodnotit projekty, které z těchto aktivit pocházejí, a které Kraj Vysočina realizuje. Podrobněji budou zkoumány projekty uskutečněné v letech 2020 a 2021.

Třetím dílčím cílem bude rozbor mezinárodního projektu, který Kraj Vysočina realizoval s francouzským regionem Grand Est. Jeho název je Vaříme společně/Cooking together. V této části budou prezentovány přínosy, ale také limity, které plnění tohoto projektu doprovázely. Dále výstupy, které z projektu plynou a které ovlivňují další vzdělávání v gastronomických oborech v Kraji Vysočina. Projekt se uskutečnil v letech 2014 až 2016 a jeho koordinátorem byl Kraj Vysočina.

2.2 Metodika

Jako hlavní metodologický nástroj bude využívána metoda analýzy dokumentů. Podrobnému studiu budou věnovány publikace věnované evropské tématice, evropským programům územní spolupráce a paradiplomatickým vztahům.

Dále bude pozornost zaměřena na fungování Kraje Vysočina a jeho mezinárodních partnerů. Současně budou analýze podrobeny projekty realizované v rámci meziregionální spolupráce. Dále materiály předkládané odbory krajského úřadu k projednání krajskému zastupitelstvu, přijatá usnesení, zápisy z jednání se zahraničními partnery, zápisy ze zasedání Komise kultury, cestovního ruchu a vnějších vztahů.

Analýza dokumentů bude doplněna o vedlejší metodu polostrukturovaných rozhovorů, které budou vedeny se zaměstnanci krajského úřadu, zastupiteli Kraje Vysočina a dalšími účastníky meziregionálních projektů. Především budou rozhovory vedeny s pracovníky Oddělení vnějších vztahů, kteří řídí paradiplomatické vztahy Kraje Vysočina, s pracovníky Oddělení rozvoje vzdělávání, které realizovalo projekt Vaříme společně/Cooking together a s účastníky mobilit tohoto mezinárodního projektu.

3 Krajské zřízení

Kraje byly zřízeny k 1. lednu 2000 Ústavním zákonem č. 347/1997 Sb., o vytvoření vyšších územních samosprávných celků (Sbírka zákonů České republiky, 2000)¹. 12. listopadu 2000 se uskutečnily první volby do zastupitelstev krajů a od 1. ledna 2001 plní své úkoly krajské úřady. 31. prosince 2002 byla ukončena činnost okresních úřadů.

3.1 Změna územní struktury v roce 2000

Do roku 2000 byla Česká republika dělena na 76 okresů.

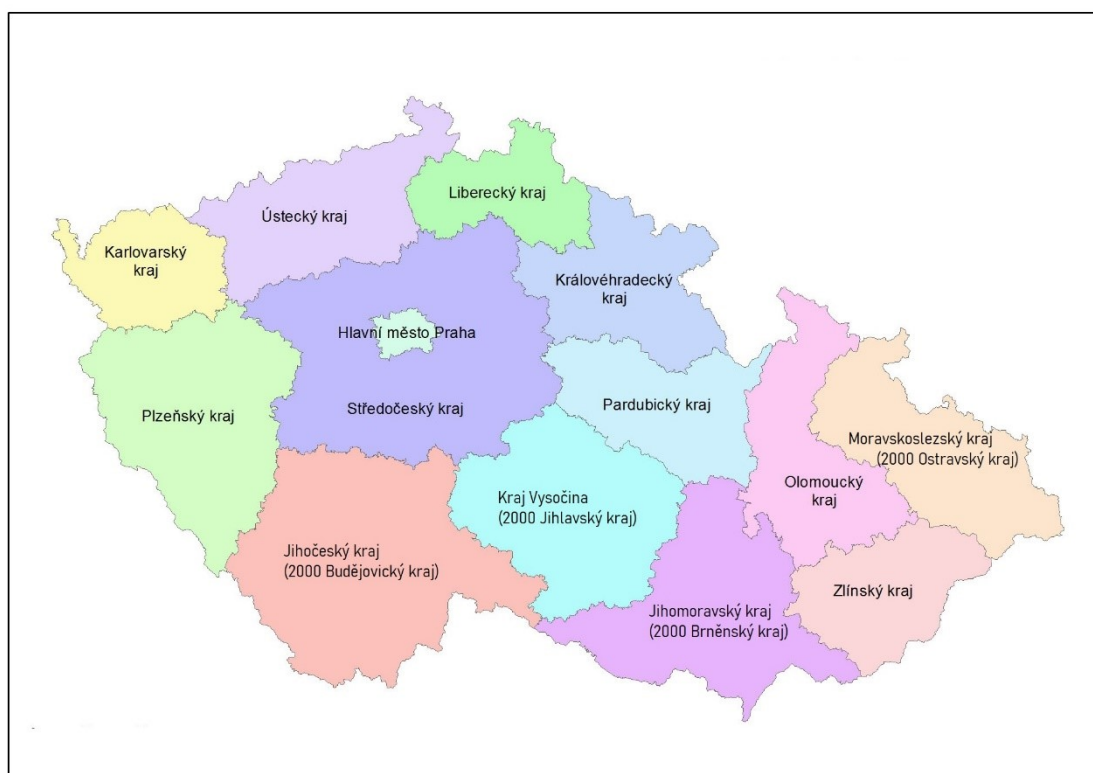

Obrázek 1 Hranice okresů; zdroj https://www.kr-vysocina.cz/assets/Image.ashx?id_org=450008&id_obrazky=32891&datum=3%2F30%2F2012+5%3A18%3A31+PM

Obvody okresů i po 1. lednu 2003, kdy byly okresní úřady zrušeny, zůstaly zachovány pro potřeby soudů, policie, archivů, úřadů práce atd. Dále se využívají jako statistická jednotka, někdy i jako rozlišovací údaj k názvu obce a některých nestátních organizací.

¹Sbírka zákonů České republiky. (leden 2000). Zákon č. 347/1997 Sb., o vytvoření vyšších územních samosprávných celků.

Nemají již ale funkci vyšších územních samosprávných celků, kterou převzaly kraje. V roce 2000 byla republika rozdělena na 14 krajů včetně hlavního města Prahy.

Obrázek 2 Hranice krajů; zdroj: https://www.kr-vysočina.cz/assets/Image.ashx?id_org=450008&id_obrazky=32879&datum=3%2F30%2F2012+5%3A16%3A36+PM; vlastní úprava

Kraj Vysočina byl nejprve zřízen jako „Jihlavský kraj“. K 31. květnu 2001 byl ústavním zákonem název změněn na „Vysočinu“ a v roce 2008 rozhodlo krajské zastupitelstvo o přejmenování na „Kraj Vysočina“. V roce 2001 byly rovněž přejmenovány kraje Brněnský na Jihomoravský, Budějovický na Jihočeský a Ostravský na Moravskoslezský.

Kraj Vysočina je rozlohou pátý největší kraj (6796 km²). V rámci republiky zaujímá centrální polohu, prochází jím hlavní dopravní tepna republiky, dálnice D1. Sousedí s kraji Středočeským, Pardubickým, Jihomoravským a Jihočeským. Jeho jižní cíp se téměř dotýká hranice s Rakouskem. Společně s Jihočeským a Jihomoravským krajem tvoří trojici přeshraničních partnerů pro Dolní Rakousko, jak je v diplomové práci podrobněji popsáno.

Historie krajů

Již v polovině 19. století měly kraje podobnou strukturu jako dnes. Po zrušení krajů v letech 1867–1868 se staly základem administrativního členění státu okresy a země, a to až do roku 1948. V roce 1949 byly zrušeny země a poprvé od roku 1868 bylo obnoveno krajské zřízení. Vzniklo tak 13 krajů, přičemž Praha tvořila samostatnou územní jednotku. Při územní reformě v roce 1960 byly stávající kraje (i okresy) nahrazeny sedmi novými kraji a jednou samostatnou územní jednotkou na území hlavního města Prahy. (Krajská správa ČSÚ v Jihlavě, 2022)²

Kraj Vysočina jako jediný zabírá území tří bývalých krajů – Východočeského, Jihočeského a Jihomoravského. Při vzniku krajů v roce 2000 zaznívaly argumenty, že Vysočina je jakýmsi nepřirozeným slepencem, po 22 letech zkušeností lze dovodit, že tyto úvahy byly liché. Hranice kraje jsou etnograficky téměř identické s oblastí Horácka v širším pojetí. Obyvatelé kraje mají tedy mnoho společného historicky, nejen co se týká přírodních podmínek, ale rovněž ekonomické situace, zvyků, folklóru, způsobu života.

Obrázek 3 Hranice krajů v roce 1960; zdroj: https://www.kr-vysocina.cz/rozlozeni-hranic-kraju-v-r-1960-a-od-r-2005/g-23622/id_obrazky=32896&typ_sady=1

²Krajská správa ČSÚ v Jihlavě. (2022). Načteno z Český statistický úřad: <https://www.czso.cz/csu/xj/historie-krajskeho-zrizeni-saha-hluboko-do-minulosti>

3.2 Zákon o krajích

Od 12. listopadu 2000 je účinný Zákon č. 129/200 Sb., o krajích (krajské zřízení), kde v obecném ustavení zákona se lze dočíst, že kraj je územním společenstvím občanů, které má právo na samosprávu. Je veřejnoprávní korporací, která má vlastní majetek a vlastní příjmy, se kterými hospodáří. A dále, že kraj pečuje o všestranný rozvoj svého území a o potřeby svých občanů.

V těchto několika bodech je řečeno hlavní poslání kraje, tím by se měli řídit zástupci krajské samosprávy, kteří jsou obyvateli voleni na čtyřletá období.

Kraj spravuje své záležitosti v takzvané samostatné a přenesené působnosti. Přenesenou působností je míněna státní správa, jejíž výkon byl zákonem svěřen orgánům kraje. Výkon samostatné působnosti je rovněž pravomocí krajských orgánů, kterými jsou zastupitelstvo kraje, rada kraje a hejtman.

Zastupitelstvo kraje

Zastupitelstvo kraje je nejvyšším orgánem kraje a jediným orgánem voleným občany. Do jeho pravomocí spadá zejména: vydávat obecně závazné vyhlášky kraje; koordinovat rozvoj územního obvodu, schvalovat strategie rozvoje územního obvodu kraje podle zvláštních zákonů, zajišťovat jejich realizaci a kontrolovat jejich plnění; schvalovat koncepce rozvoje cestovního ruchu na území kraje, zajišťovat jejich realizaci a kontrolovat jejich plnění; stanovit rozsah základní dopravní obslužnosti pro území kraje; rozhodovat o spolupráci kraje s jinými kraji a o mezinárodní spolupráci; schvalovat rozpočet kraje, schvalovat závěrečný účet kraje a schvalovat účetní závěrku kraje sestavenou k rozvahovému dni; zřizovat a rušit příspěvkové organizace a organizační složky kraje; rozhodovat o založení a rušení právnických osob; delegovat zástupce kraje na valnou hromadu a do ostatních orgánů obchodních společností, v nichž má kraj majetkovou účast; volit a odvolávat hejtmana, náměstky hejtmana a další členy rady z řad svých členů; stanovit funkce, pro které budou členové zastupitelstva uvolněni; zřizovat a zrušovat poradní orgány zastupitelstva – výbory (výbory, které zastupitelstvo zřizuje vždy, jsou finanční, kontrolní a pro výchovu, vzdělání a zaměstnanost); stanovit výši odměn neuvolněným členům zastupitelstva; udělovat ceny kraje; rozhodovat o vyhlášení krajského referenda; předkládat návrhy zákonů Poslanecké sněmovně, předkládat návrhy Ústavnímu soudu na zrušení

právních předpisů, má-li za to, že jsou v rozporu se zákonem. (Sbírka zákonů České republiky, 2000)³

Počet členů krajského zastupitelstva je dán počtem obyvatel daného kraje:

do 600 tisíc obyvatel = 45 členů;

600–900 tisíc obyvatel = 55 členů;

nad 900 tisíc obyvatel = 65 členů.

Kraj Vysočina se svými 504 tisíci obyvatel (Krajská správa ČSÚ v Jihlavě, 2022)⁴ má v krajském zastupitelstvu 45 členů.

Zastupitelstvo kraje volí na svém ustavujícím zasedání další orgány kraje, kterými jsou rada kraje a hejtman.

Rada kraje

Počet členů krajské rady je rovněž odvozen od počtu obyvatel kraje:

do 600 tisíc obyvatel = 9 členů;

nad 600 tisíc obyvatel = 11 členů;

Rada Kraje Vysočina má tedy 9 členů.

Rada se schází ke svým schůzím dle potřeby, zpravidla jednou týdně. Schůze rady (na rozdíl od krajského zastupitelstva) jsou neveřejné.

Do hlavních pravomocí rady kraje náleží: hospodařit dle schváleného rozpočtu; stanovit počet zaměstnanců krajského úřadu a určovat objem prostředků na jejich platy; jmenovat a odvolávat vedoucí odborů krajského úřadu; zřizovat a zrušovat poradní orgány rady – komise; vyřizovat návrhy, připomínky a podněty obcí a právnických osob z územního obvodu kraje; stanovit pravidla pro přijímání a vyřizování petic a stížností; vydávat nařízení kraje; projednávat a řešit návrhy, připomínky a podněty členů zastupitelstva a komisí rady; schvalovat účetní závěrku příspěvkových organizací. Rada kraje je složená z hejtmana, náměstků hejtmana a ostatních členů rady kraje. Všichni jsou zvoleni na ustavujícím zasedání krajského zastupitelstva.

³Sbírka zákonů České republiky. (listopad 2000). Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení).

⁴*Krajská správa ČSÚ v Jihlavě*. (2022). Načteno z Český statistický úřad: <https://www.czso.cz/csu/xj>

Hejtman kraje

Zastupuje kraj navenek. Do této funkce může být zvolen občan České republiky a obyvatel daného kraje starší 18 let. Zastupitelstvo kraje na svém ustavujícím zasedání zároveň volí statutárního náměstka hejtmana, který hejtmana plně zastupuje v době jeho nepřítomnosti nebo v době, kdy nemůže vykonávat svoji funkci.

Zákonem o krajích je hejtmanovi svěřeno: podepisovat právní předpisy kraje; jmenovat a odvolávat ředitele krajského úřadu; být odpovědný za včasný přezkum hospodaření kraje; odpovídat za informování občanů kraje; vykonávat úkoly v samostatné a přenesené působnosti; plnit úkoly statutárního orgánu; svolávat a řídit zasedání krajské rady a krajského zastupitelstva.

Kromě činností určených zákonem je hejtman kraje tím, kdo zastupuje kraj v paradiplomatických vztazích. Reprezentuje kraj podobně, jako prezident republiku. Je jeho tváří, vyjednávačem, pěstitelem vztahů, člověkem, který má moc směřovat paradiplomatické vztahy k co nejefektivnější spolupráci.

Krajský úřad

Čím by byl kraj bez svého výkonného orgánu – krajského úřadu. Nemohl by fungovat, podobně jako by dobře řízená továrna s kvalitně obsazenou valnou hromadou nemohla fungovat bez svého managementu a zaměstnanců.

Krajský úřad plní úkoly v samostatné působnosti uložené mu zastupitelstvem a radou a napomáhá činnosti výborů a komisí. Zároveň vykonává převážnou část přenesené působnosti s výjimkou věcí, které jsou zákonem svěřeny zastupitelstvu a radě.

V čele krajského úřadu stojí ředitel. Krajský úřad se člení na odbory a oddělení.

Krajský úřad Kraje Vysočina je strukturován do 19 odborů a samostatných oddělení a ty jsou řazeny do tří sekcí: Sekce ekonomiky a podpory (Odbor analýz a projektového řízení; Odbor dopravy a silničního hospodářství; Odbor informatiky; Odbor ekonomický; Odbor kontroly; Odbor majetkový); Sekce pro službu veřejnosti (Odbor kultury, památkové péče a cestovního ruchu; Odbor sociálních věcí; Odbor školství, mládeže a sportu; Odbor zdravotnictví; Odbor životního prostředí a zemědělství; Odbor územního plánování a stavebního řádu; Oddělení ostatních správních činností); Sekce v přímé působnosti ředitele krajského úřadu (Odbor sekretariátu hejtmana; Odbor regionálního rozvoje; Odbor personální a hospodářské správy; Oddělení

interního auditu; Oddělení právní a krajského živnostenského úřadu; Oddělení vnitřní kontroly).

Odborem, který se zabývá zahraniční spoluprací, je Odbor sekretariátu hejtmána, konkrétně jeho Oddělení vnějších vztahů. Při tvorbě této diplomové práce byly s tímto oddělením vedeny polostrukturované rozhovory s cílem získat co nejpodrobnější informace o spolupracujících zahraničních regionech a společně realizovaných projektech.

4 Paradiplomacie

Ústav mezinárodních vztahů Praha vydal v roce 2004 v rámci své publikační činnosti publikaci *JAK SI STOJÍ ČESKÁ PARADIPLOMACIE?* (DRULÁK, KÖNIGOVÁ, & KRATOCHVÍL, 2004)⁵

Je zde řečeno, že domácí i zahraniční zkušenosti ukazují, že paradiplomacie je nutným důsledkem procesu regionalizace, který vede k přenášení kompetencí ústředních institucí států na města a regiony. Paradiplomacie přináší svým účastníkům řadu výhod, účastníci si mohou například vyměňovat zkušenosti s řešením regionálních a komunálních problémů, mohou získávat finanční prostředky od EU a mohou flexibilně reagovat na výzvy mezinárodního prostředí. Také však klade na své tvůrce určité nároky. Pokud mají být úspěšní, musí být schopni realisticky definovat své cíle a k jejich prosazování najít nejvhodnější partnery, ať už se jedná o ústřední instituce státu, podniky nevládní organizace či mezinárodní partnery.

Dle autorů se ukazuje, že česká paradiplomacie je především odpovědí na ekonomický a technologický pokrok. Svůj význam má rovněž perspektiva chápající paradiplomacii jako výraz demokratizace státu a zefektivňování státního aparátu (hlavní argument stoupenců zřízení krajů v České republice). Nepotvrzuje se naopak představa o paradiplomacii jako o pouhém nástroji zahraniční politiky státu, ani teze o paradiplomacii jako dokladu radikální přeměny politických identit a ústupu státu. Tomuto rozdělení také odpovídají charakteristiky české paradiplomacie v hlavních níže uvedených tématických oblastech. Autoři dospěli k těmto závěrům: Spolupráci

⁵DRULÁK, P., KÖNIGOVÁ, L., & KRATOCHVÍL, P. (duben 2004). *JAK SI STOJÍ ČESKÁ PARADIPLOMACIE?* Praha: ÚSTAV MEZINÁRODNÍCH VZTAHŮ. Načteno z ÚSTAV MEZINÁRODNÍCH VZTAHŮ: https://www.iir.cz/priloha?page=jak-si-stoji-ceska-paradiplomacie&p=1&type=news_cs

s ústředními orgány se zatím příliš nedaří; V ekonomické oblasti spolupráce s regionálními partnery vážne; Bilaterální dimenze zatím převažuje nad multilaterální; Česká paradiplomacie se výrazně vztahuje k EU; Subjekty jednají autonomně, často jim však chybí koncepce; Politizace občas vytlačuje pragmatický přístup.

A vydali pro české diplomatické vztahy následující soubor doporučení: Zlepšit spolupráci mezi ministerstvy a aktéry paradiplomacie; Zkvalitnit kontakty mezi městy/regiony a hospodářskými subjekty; Nalézt koordinační model české paradiplomacie; Připravit se na multilaterální paradiplomacii; Opřít paradiplomacii o jasnou koncepci; Odpolitizovat problémy, jejichž podstata je věčná.

V diplomové práci budou podrobněji analyzovány paradiplomatické vztahy Kraje Vysočina.

5 Evropský fond pro regionální rozvoj, program Interreg

Evropský fond pro regionální rozvoj (EFRR) je jedním z hlavních finančních nástrojů politiky soudržnosti Evropské unie (EU). Jeho cílem je pomáhat při zmírňování rozdílů v úrovni rozvoje evropských regionů a zlepšit životní podmínky v nejvíce znevýhodněných regionech. Zvláštní pozornost je věnována regionům, které jsou závažně a trvale znevýhodněny přírodními nebo demografickými podmínkami, jako jsou například nejsevernější regiony, které mají velmi nízkou hustotu osídlení, a ostrovní, přeshraniční a horské regiony.

Během programového období 2014–2020 vynaložila EU na politiku soudržnosti více než 350 miliard EUR. To odpovídalo 32,5 % souhrnného rozpočtu EU na dané období. Přibližně 199 miliard EUR bylo přiděleno na EFRR. Tato částka zahrnovala 9,4 miliardy EUR na Evropskou územní spolupráci a zvláštní přiděly ve výši 1,5 miliardy EUR pro nejvzdálenější a řídké osídlené regiony.

Míra spolufinancování, která je u projektů financovaných z prostředků EFRR vyžadována, se přizpůsobuje rozvoji daných regionů. V méně rozvinutých regionech (a nejvzdálenějších regionech) může EFRR pokrýt až 85 % nákladů na projekt. V přechodových regionech může tento podíl činit až 60 % nákladů na projekt a ve více rozvinutých regionech až 50 %.

V roce 2021 zahájila EU nové víceleté programové období. Pro programové období 2021–2027 bylo EFRR přiděleno přibližně 200,36 miliard EUR (včetně

8 miliard EUR na Evropskou územní spolupráci a zvláštních přidělů ve výši 1,93 miliardy EUR pro nejvzdálenější regiony). Méně rozvinuté regiony budou mít prospěch z míry spolufinancování až do výše 85 % nákladů na projekty. Míra spolufinancování pro přechodové regiony a pro rozvinutější regiony bude činit až 60 %, respektive 40 %. (Evropský fond pro regionální rozvoj, 2022)⁶

V letech 2021–2027 fond umožní investice do Evropy a jejích regionů s těmito cíli:

Konkurenceschopnější a chytřejší – díky inovacím a podpoře malých a středních podniků, stejně jako digitalizaci a digitálnímu připojení;

Ekologičtější, nízkouhlíkové a odolnější;

Lepší propojení – díky lepší mobilitě;

Více sociální – díky podpoře efektivní a inkluzivní zaměstnanosti, vzdělávání, dovedností, sociálního začlenění a rovného přístupu ke zdravotní péči, jakož i posílení role kultury a udržitelného cestovního ruchu;

Blíže k občanům – díky podpoře místního rozvoje a udržitelného rozvoje měst v celé EU.

Interreg je nástroj EU na podporu spolupráce mezi regiony a zeměmi. Nová generace programů Interreg v EU i mimo ni dále rozvine společné služby a posílí solidaritu. Interreg poskytuje finanční prostředky na projekty mezi členskými státy, jejich nejvzdálenějšími regiony, zeměmi přistupujícími k EU a sousedními zeměmi.

Jak uvádí Evropská komise (Evropský fond pro regionální rozvoj, 2022)⁷, bude Interreg v letech 2021–2027 nadále podporovat přeshraniční mobilitu a úsilí o rozvoj ochrany životního prostředí, pohotovostních služeb, kvalifikovaných pracovních míst a přístupu k veřejným službám pro příští generaci EU.

Diplomová práce pojednává především o využití programu Interreg V-A Rakousko-Česká republika, který byl využíván pro financování projektů realizovaných ve spolupráci s Dolním Rakouskem v programovém období 2014–2020.

Interreg V-A Rakousko-Česká republika byl Evropskou komisí schválen v červnu 2015. Jako součást evropské politiky soudržnosti si program klade za cíl podporovat udržitelnou přeshraniční spolupráci a napomáhat ke zlepšení ekonomické,

⁶Evropský fond pro regionální rozvoj. (2022). Načteno z Evropský parlament:

<https://www.europarl.europa.eu/factsheets/cs/sheet/95/evropsky-fond-pro-regionalni-rozvoj-efrr->

⁷Evropský fond pro regionální rozvoj. (2022). Načteno z Evropská komise:

https://ec.europa.eu/regional_policy/en/funding/erdf/#1

sociální a územní integrace. Evropský fond pro regionální rozvoj poskytl na realizaci projektů přeshraniční spolupráce mezi Českou republikou a Rakouskem prostředky ve výši cca 98 mil. EUR. Výše dotace EU může činit maximálně 85 % z celkových způsobilých výdajů projektu. Zbylé prostředky je potřeba dofinancovat z veřejných či soukromých zdrojů žadatele. (O programu, 2022)⁸

V současné době probíhá příprava nového programu Interreg. Po schválení Evropskou komisí bude možné od poloviny roku 2022 podávat nové projekty.

Programové území bude shodné s programovým územím v období 2014–2020. Na rakouské straně se jedná o velkou část spolkových zemí Dolní a Horní Rakousko a celou Vídeň (viz obrázek), na české straně o Jihočeský kraj, Jihomoravský kraj a Kraj Vysočina. (2021+, 2022)⁹

Obrázek 4 Interreg V-A; zdroj: <https://www.at-cz.eu/cz/2021>

⁸O programu. (2022). Načteno z Interreg Rakousko-Česká republika: <https://www.at-cz.eu/cz/o-programu/o-programu>

⁹2021+. (2022). Načteno z Interreg Rakousko-Česká republika: <https://www.at-cz.eu/cz/2021>

6 Základní představení partnerských regionů Kraje Vysočina a oblastí spolupráce

6.1 Spolková země Dolní Rakousko

Prvním partnerským regionem Kraje Vysočina se na základě dohody o spolupráci (Kraj Vysočina, 2002)¹⁰ stala v roce 2002 Spolková země Dolní Rakousko, která ve stejném smyslu a s cílem širší spolupráce uzavřela partnerství i se sousedními regiony Kraje Vysočina, tj. s Jihočeským a Jihomoravským krajem. Na základě této širší dohody všechny zúčastněné kraje naplňují cíle společného pracovního programu (Kraj Vysočina, 2018)¹¹, který blíže definuje a rozvíjí spolupráci v následujících odborných oblastech: Vodní hospodářství; Zemědělství a lesnictví; Ochrana přírody a životního prostředí, alternativní energie, ochrana čistoty ovzduší, odpadové hospodářství; Hospodářství; Věda a výzkum; Turistický ruch; Zdravotní a sociální péče; Ochrana před katastrofami; Doprava; Územní plánování a rozvoj regionů, regionální management, obnova vesnic a měst; Regionální politika EU, evropská územní spolupráce, euroregiony; Kultura; Vzdělávání, výchova, mládež, sport.

Pracovní program, který má pracovní název 3+1 (tři české kraje plus jeden rakouský), byl uzavřen na léta 2018–2021. Aktuálně se připravuje podpis programu pro další období 2022–2025. V novém programu dojde k některým zásadním změnám, například v tématu Regionální politika EU, Evropská územní spolupráce, euroregiony. Zde je společný zájem zástupců této pracovní skupiny provázat blíže svoji činnost do ostatních pracovních skupin s cílem nalézt pro připravované aktivity i možné finanční zdroje.

Mezi nejdůležitější samostatné oblasti spolupráce s Dolním Rakouskem patří projekt Mladá univerzita Waldviertel-Vysočina (Junge Uni Waldviertel, 2022)¹², ve kterém Kraj Vysočina s partnery z Dolního Rakouska organizuje týdenní prázdninový kemp pro české a rakouské děti ve věku 11–14 let plný zajímavých přednášek, workshopů a především rozvíjení přátelství blízkých sousedů.

¹⁰(2002). Načteno z Kraj Vysočina: <http://www.kr-vysocina.cz/soubory/450008/dolni-rakousko.pdf>

¹¹(2018). Načteno z Kraj Vysočina: https://www.kr-vysocina.cz/assets/File.ashx?id_org=450008&id_dokumenty=4085967

¹²(2022). Načteno z Junge Uni Waldviertel: <http://www.jungeuni-waldviertel.at/>

Velmi aktivní je také spolupráce v oblasti integrovaného záchranného systému (IZS) – vzájemná cvičení složek IZS nebo účast na soutěži první pomoci.

V oblasti kultury funguje úzká spolupráce organizací zřizovaných Krajem Vysočina s dolnorakouskými partnery – spolupracují na konkrétních projektech a aktivitách.

Určitou motivací spolupráce českých a rakouských partnerů může být možné financování z programu přeshraniční spolupráce INTERREG V-A Rakousko-Česká republika (Interreg Rakousko-Česká republika, 2022)¹³ (podrobněji v kapitole č. 10.1.3).

Jak bude popsáno v diplomové práci podrobněji, pracovní vztah Kraje Vysočina a Rakouska je velmi hodnotný, je to země, se kterou Kraj Vysočina realizuje bezesporu nejvíce projektů. Je však otázkou, jestli důvodem jsou především konkrétní praktické dopady do regionu nebo vřelé vztahy s touto sousední zemí.

Asociace pro mezinárodní otázky vydala na téma česko-rakouské vztahy zajímavou publikaci (BRUNA, 2012)¹⁴, ve které autor vztahy Čechů a Rakušanů podrobněji analyzuje. Jeho závěry se mnohdy mohou zdát až zarážející:

Vzájemná náklonnost Čechů a Rakušanů je na velmi nízké úrovni. Navzájem se oba národy řadí k nejméně oblíbeným sousedům. Průzkumy potvrzují dlouhodobou nevraživost, která je přizívována mediálně vděčnými a inscenovanými kauzami;

Často opakovaná teze, že oba národy jsou historicky významně spřízněny, není oprávněná. Společná (a navíc často negativní) zkušenost z mnohonárodnostní monarchie byla překryta událostmi 20. století, kdy Češi a Rakušané stáli mnohdy na opačných válečných frontách, v odlišných aliančních uskupeních a společenských systémech. Přelomové okamžiky minulého století oba národy vnímají zcela odlišně;

K mobilizaci voličů a k denunciaci protivníka je v Rakousku frekventovaný antikomunismus, zatímco v Česku antifašismus. Akceptace a přítomnost radikálních a populistických směrů odpovídá takto nastavenému diskurzu. V Rakousku je ve společnosti větší tolerance vůči pravicově populistickým proudům, v Česku zase vůči

¹³(2022). Načteno z Interreg Rakousko-Česká republika: <http://www.at-cz.eu/cz/o-programu>

¹⁴BRUNA, P. (červen 2012). Nevraživé sousedství? Problémy současných česko-rakouských vztahů a jejich příčiny. Praha: Asociace pro mezinárodní otázky. Načteno z <https://www.amo.cz/wp-content/uploads/2015/11/rp-2012-04.pdf>

radikálně levicovému smýšlení. Oba postoje jsou na druhé straně hranice populisticky zneužívány;

Bezesporu nejpalčivějším problémem byla v nedávné historii jaderná energie. Češi nelibě nesli mentorování a vměšování ze strany Rakouska. Nátlakové jednání Rakušanů podpořilo v ČR postavení příznivců jaderné energie a odborná diskuse přerostla v emotivní a nacionálně motivovanou;

Z pohledu Čechů je rakouská zahraniční (a protijaderná) politika málo čitelná. Protijaderná politika slouží k mobilizaci voličů a nutně lavíruje mezi nesmiřitelností a nutným kompromisem. Vedle nekonzistentnosti je kritizováno rakouské pokrytectví, kdy Rakušané přes všechnu kritiku české energetické politiky jsou nuceni dovážet českou elektřinu;

Druhou nejfrekventovanější otázkou jsou Benešovy dekrety. Neuzdravené historické křivdy jsou neustále připomínány a otravují atmosféru. Většina v obou společnostech odmítá přehodnotit své postoje a na tématu se snaží získat politické body nejen populisté.

6.2 Nitranský samosprávný kraj (Slovensko)

Partnerství s Nitranským samosprávným krajem, které bylo oficiálně stvrzeno smlouvou o spolupráci (Kraj Vysočina, 2006)¹⁵ v roce 2006, se rozvíjí např. v oblasti školství, kultury a zemědělství.

Mezi dlouhodobé a pravidelné společné aktivity patří přehlídka středních škol zřizovaných Krajem Vysočina na velké výstavě středních škol s názvem Mladý tvorca (podrobněji v kapitole č. 10.3) nebo gastronomická soutěž středních škol – Gastrofestival Nitra. Celá řada středních škol zřizovaných Krajem Vysočina má také uzavřena vlastní partnerství se svými slovenskými protějšky a rozvíjí spolupráci a výměnu zkušeností v nejrůznějších oborech.

Studenti z Nitry jsou pravidelnými účastníky Letní žurnalistické školy Karla Havlíčka Borovského (podrobněji v kapitole č. 10.3).

V oblasti kultury velmi úzce spolupracuje Horácké divadlo Jihlava a Divadlo Andreje Bagára z Nitry například formou hostujících vystoupení a recipročních návštěv.

Galerie a muzea spolupracují v oblasti umění a pořádají společné výstavy.

¹⁵(2006). Načteno z Kraj Vysočina: http://www.kr-vysocina.cz/VismoOnline_ActionScripts/File.ashx?id_org=450008&id_dokumenty=4017310

V oblasti zemědělství a životního prostředí jsou v pravidelném kontaktu odborníci z Kraje Vysočina se svými kolegy z Nitranského kraje – tradiční je účast na veletrhu Agrokomplex.

Cílem partnerství je prohloubení dosavadní spolupráce a její rozšíření na další oblasti a subjekty. Nespornou výhodou je prakticky nulová jazyková bariéra a společná historie.

6.3 Region Grand Est (Francie)

Spolupráce s francouzským regionem Grand Est navazuje na předchozí spolupráci s regionem Champagne-Ardenne, která byla zahájena podpisem oficiální smlouvy (Kraj Vysočina, 2006)¹⁶ v roce 2006. Region Grand Est, který vznikl sloučením Alsaska, Champagne-Ardenne a Lotrinska, existuje od 1. ledna 2016.

Spolupráce se opírá zejména o oblasti školství a kultury.

Příkladem úspěšné spolupráce v oblasti školství je již od roku 2008 společně financované vyslání francouzského lektora do Kraje Vysočina, který učí francouzštinu na středních školách zřizovaných Krajem Vysočina. Dalším je program Rok v Champagne-Ardenne umožňující studium ve Francii středoškolákům či partnerství několika středních škol na Vysočině se školami v Grand Est. Kraj Vysočina je také oficiálním organizátorem českého kola mezinárodní gastronomické soutěže středních škol Trophée Mille (podrobněji v kapitole č. 10.2.1), jejímž cílem je především prezentace a propagace gastronomických oborů vyučovaných na středních školách na Vysočině.

Z oblasti vzdělávání se především se tato diplomová práce bude zabývat projektem Vaříme společně/Cooking together (podrobněji v kapitole č. 12).

Spolupráce v oblasti kultury probíhá zejména ve formě výměn současného umění mezi oběma regiony, případně recipročními rezidencemi výtvarníků.

V návaznosti na toto partnerství existuje průběžný kontakt Krajského úřadu Kraje Vysočina s Francouzským institutem v Praze či českým velvyslanectvím v Paříži. Kraj propojuje různé frankofonní aktivity na Vysočině.

¹⁶(2006). Načteno z Kraj Vysočina: http://www.kr-vysocina.cz/VismoOnline_ActionScripts/File.ashx?id_org=450008&id_dokumenty=4017312

6.4 Zakarpatská oblast Ukrajiny

Partnerství funguje od roku 2007, oficiální partnerská smlouva (Kraj Vysočina, 2008)¹⁷ byla podepsána v roce 2008 v Jihlavě.

Účelem podepsané smlouvy je rozvíjení vzájemných kontaktů a spolupráce mezi Zakarpatskou oblastí a Krajem Vysočina formou jednorázových i dlouhodobých projektů a aktivit, a to zejména v následujících oblastech: Školství a odborné vzdělávání; Ochrana a správa životního prostředí a kulturního a přírodního dědictví; Cestovní ruch, rozvoj venkova a měst; Kulturní, společenský a sportovní život; Spolupráce mezi úřady a institucemi.

Spolupráce Kraje Vysočina a Zakarpatské oblasti Ukrajiny se během prvních pěti let ukázala jako aktivní a úspěšná a byla realizována celá řada užitečných projektů. Z tohoto důvodu Zastupitelstvo Kraje Vysočina na svém zasedání v prosinci 2011 schválilo návrh dodatku (Kraj Vysočina, 2011)¹⁸, ten prodloužil dobu platnosti partnerské smlouvy na dobu neurčitou.

Orgán zřizovaný za účelem spolupráce je Stálá konference. Zastoupení jsou zde hejtman Kraje Vysočina, všechny politické kluby zastupitelstva kraje, ředitel Krajského úřadu Kraje Vysočina a externí spolupracovníci. Stálá konference určuje hlavní směry spolupráce mezi oběma regiony, dává jí impulzy a na každý rok schvaluje výběr konkrétních projektů.

Realizace investičních projektů a rekonstrukce objektů pomáhá výrazným způsobem zlepšit podmínky ve školách, sociálních a zdravotních zařízeních v Zakarpatské oblasti Ukrajiny.

Realizace tzv. měkkých projektů (výměny mládeže, folklórních souborů a podobně) vede k navázání přátelství, kontaktů, obohacení o nové zkušenosti, k lepšímu vzájemnému poznání obou regionů a jejich obyvatel.

K úspěšnému propojení regionů pomáhá komunikace s Velvyslanectvím Ukrajiny v Praze, Konzulátem Ukrajiny v Brně, Generálním konzulátem České republiky ve Lvově, Velvyslanectvím České republiky v Kyjevě.

¹⁷(2008). Načteno z Kraj Vysočina: https://www.kr-vysocina.cz/assets/File.ashx?id_org=450008&id_dokumenty=4017316

¹⁸(2011). Načteno z Kraj Vysočina: <https://extranet.kr-vysocina.cz/samosprava/soubory/zastupitelstvo/materialy/2011/07/ZK-07-2011-09pr02.doc>

Financování akcí probíhá prostřednictvím dobročinného fondu ViZa. Činnost fondu je tedy ideologicky i finančně podporována ze strany obou partnerských krajů – Zakarpatské oblasti Ukrajiny i Kraje Vysočina.

7 Pozastavení a přerušování spolupráce

Krajský úřad Kraje Vysočina zpracoval a předložil v březnu 2021 na jednání zastupitelstva kraje materiál Vyhodnocení spolupráce Kraje Vysočina se zahraničními partnery v roce 2020 (Samospráva, 2021)¹⁹, na jehož základě Zastupitelstvo Kraje Vysočina rozhodlo o:

- vypovězení memoranda o spolupráci Kraje Vysočina s Provincíí Hubei;
- pozastavení společných aktivit s Minskou oblastí Běloruska;
- ukončení členství ve sdružení EUREGHA.

7.1 Vypovězení memoranda o spolupráci Kraje Vysočina s Provincíí Hubei

Spolupráce s čínskou provincií Hubei byla v posledních letech hodnocena jako neefektivní a čistě formální, dlouhodobě chyběla konkrétní spolupráce, kontakty byly udržovány pouze na společenské úrovni.

Z toho důvodu bylo rozhodnutím Kraje Vysočina v březnu 2021 memorandum po sedmi letech vypovězeno.

7.2 Pozastavení společných aktivit s Minskou oblastí Běloruska

Spolupráce s Minskou oblastí byla oficiálně zahájena a stvrzena podpisem memoranda o spolupráci v roce 2014. Konkrétní projekty vzájemné spolupráce se dosud realizovaly v těchto oblastech:

- podpora hospodářské spolupráce, organizace několika podnikatelských misí, podpis spolupráce mezi hospodářskými komorami obou regionů, včetně pomoci se zprostředkováním kontaktů a informací, podpora činnosti česko-běloruské obchodní spolupráce;

¹⁹(2021). Načteno z Samospráva: <https://samosprava.kr-vysocina.cz/material/ZK-02-2021-08>

- předávání a výměna zkušeností v oblasti zdravotnictví – každoroční zorganizování stáží běloruských lékařů ve zdravotnických zařízeních Kraje Vysočina (ve spolupráci s firmou MEDIN);
- výměna zkušeností a spolupráce v oblasti hasičů a požárního sportu – účast na mistrovství v požárním sportu;
- výměna zkušeností v oblasti technického vzdělávání;
- spolupráce v oblasti sportu a mládeže – hokejový turnaj pro mladé hokejisty z HC Lední Medvědi Pelhřimov v Bělorusku a týdenní hokejová škola pro mladé běloruské hokejisty na Vysočině.

V roce 2020 se vzhledem ke koronavirové pandemii ve světě a vzhledem k vyhocení vnitropolitické situace v Bělorusku neuskutečnily žádné z plánovaných aktivit a projektů.

I přesto, že náplň jednotlivých výše uvedených projektů je smysluplná a přínosná, tak vzhledem ke stále trvající krizové vnitropolitické situaci v Bělorusku bylo doporučeno konkrétní projekty spolupráce pozastavit. Tento krok schválilo Zastupitelstvo Kraje Vysočina v březnu 2021.

7.2.1 Když květiny nemlčí

Pozastavením spolupráce s Minskou oblastí Běloruska vyjádřil Kraj Vysočina nesouhlas se současnou politickou situací v zemi. Toto téma rezonuje ve společnosti a upozornilo na něj rovněž krajské město Jihlava ve spolupráci s organizátory Mezinárodního festivalu dokumentárních filmů Jihlava (MFDF). 23. října 2021 byl 25. ročník MFDF zahájen snímkem Když květiny nemlčí běloruského režiséra Adereje Kucily, který zachycuje atmosféru v Bělorusku po posledních prezidentských volbách. Emotivní černobílý dokument popisuje atmosféru v zemi z pohledu běloruských rodin, které ani po sedmadvaceti letech Lukašenkovy diktatury a řadě traumatizujících zkušeností nepřestávají doufat ve změnu. Jejich základní lidská práva jsou však zatím úspěšně potírána.

7.3 Ukončení členství ve sdružení EUREGHA

Kraj Vysočina oficiálně vstoupil do neziskového sdružení EUREGHA v roce 2012. Sdružení EUREGHA tvoří regiony, případně regionální zdravotnické a nemocniční organizace, jejichž cílem je usilovat o vzájemnou spolupráci regionů v oblasti

zdravotní péče, upozorňovat instituce Evropské unie na specifické výzvy, kterým regiony čelí, a ovlivňovat tvorbu evropské politiky v této oblasti.

Roční členský poplatek je ve výši 5 000 EUR.

Na základě vyhodnocení mezinárodní spolupráce Kraje Vysočina, kdy kraj zvážil konkrétní aktivity a přínosy členství ve sdružení EUREGHA, bylo navrženo členství v tomto sdružení ukončit. Oblast zdravotnictví je však pro kraj v rámci mezinárodní spolupráce velmi důležitá a proto se bude dále kraj soustředit na konkrétní projekty s nejbližšími partnery, např. s Dolním Rakouskem.

Do ukončení členství, o kterém rozhodlo Zastupitelstvo Kraje Vysočina v březnu 2021, bylo v EUREGHA sdruženo 17 regionů z 10 zemí: Dolní Rakousko, belgické Vlámsko, Německojazyčné společenství v Belgii, Kraj Vysočina, italské regiony Apulie, Benátsko, Emilia-Romagna a Toskánsko, nizozemské Limbursko, polský region Podlaskie, španělské Katalánsko, švédské regiony Östergötland a Skåne, norský region Viken a britský Wales, Skotsko a Severní Irsko.

8 Očekávaný další rozvoj spolupráce

V roce 2021 projednala rada kraje materiál (Samospráva, 2021)²⁰, jež rozpracovává možnosti navázání spolupráce s dalšími zahraničními partnery. Důležitý je potenciál jednoznačných oboustranných přínosů pro spolupracující regiony. Jedná se například o Finsko v oblasti školství, Estonsko jakožto lídra v oblasti digitalizace a eGovernmentu nebo Německo, které je nejvýznamnějším ekonomickým partnerem České republiky. Podrobněji popsáno v kapitole č. 11.3.

9 Webové stránky

Zahraniční spolupráci je věnována prezentace na webových stránkách Kraje Vysočina (Zahraniční vztahy, 2022)²¹.

²⁰(2021). Načteno z Samospráva: z <https://samosprava.kr-vysocina.cz/priloha/download/RK-27-2021-02pr01.pdf>

²¹(2022). Načteno z Zahraniční vztahy: <https://www.kr-vysocina.cz/zahranici.asp>

K dispozici jsou tyto informace:

- Aktuality z oblasti zahraničních vztahů formou tiskových zpráv (v roce 2021 bylo informováno o zahraniční spolupráci na výše uvedeném webu 13 tiskovými zprávami);
- Základní informace o partnerských regionech;
- Základní dokumenty formálně upravující zahraniční spolupráci s partnerskými regiony;
- Důležité odkazy z oblasti zahraniční spolupráce a problematiky EU.

9.1 Mapa partnerských regionů

Na výše uvedených webových stránkách je rovněž k dispozici přehledná mapa partnerských regionů Kraje Vysočina.

Obrázek 5 Mapa partnerských regionů Kraje Vysočina; zdroj: <https://www.kr-vysocina.cz/mapa-partnerskych-regionu-kraje-vysocina/d-4077094/p1=85781>

10 Zhodnocení spolupráce Kraje Vysočina s partnerskými regiony v letech 2020 a 2021, výhled další spolupráce

Krajský úřad zpracovává a každoročně překládá samosprávě Kraje Vysočina Zprávu o spolupráci se zahraničními partnery (Samospráva, 2022)²², ze které bylo čerpáno pro tuto diplomovou práci. Jsou v ní podrobně rozpracovány jednotlivé oblasti spolupráce a jejich konkrétní forma naplnění.

10.1 Spolková země Dolní Rakousko

Prvním oficiálním dokumentem zachycujícím vzájemnou spolupráci Kraje Vysočina se spolkovou zemí Dolní Rakousko je bilaterální dohoda podepsaná hejtmany obou krajů v roce 2002. Na základě této dohody se oba partneři zavazují k vypracování a naplňování Pracovního programu. Obdobnou bilaterální smlouvu s Dolním Rakouskem uzavřel kraj Jihočeský a Jihomoravský. Takto nastavený rámec příhraniční spolupráce umožnil zúčastněným krajům podílet se na vytvoření jednoho pracovního programu platného pro všechny zmíněné strany. Tento pracovní program nazvaný 3 + 1 byl podepsán v dolnorakouském St. Pöltnu pro roky 2018–2021. Další verze Pracovního programu je připravená na léta 2022–2025.

V rámci setkání v roce 2018 byla podepsána také Dohoda o přeshraniční spolupráci v oblasti zdravotnické záchranné služby na území všech čtyř regionů. Tedy mezi Zdravotnickou záchrannou službou Kraje Vysočina, Jihomoravského kraje, Jihočeského kraje a její obdobou v Dolním Rakousku – Notruf 144. Dohoda upravuje podmínky pro zásah zdravotnických posádek na území jiného kraje. Na Vysočině se zásahy týkají především posádek v Jemnici, částečně v Moravských Budějovicích a v Telči. Podstatné je, že dohoda zahrnuje i možnost zásahu záchrannářského vrtulníku z Jihlavy.

V rámci Pracovního programu fungují interní česko-německé stránky. Tento pracovní web slouží především pro potřebu jednotlivých koordinátorů pracovních skupin a jako zdroj aktuálních informací a dokumentů pro vedení krajů a země Dolní Rakousko.

²²(2022). Načteno z Kraj Vysočina: <https://samosprava.kr-vysocina.cz/material/ZK-01-2022-10>

10.1.1 Výsledky spolupráce pracovních skupin

V rámci pracovního programu byly definovány pracovní skupiny, každá pro jednu odbornou oblast, které se schází a fungují samostatně. Každá pracovní skupina má svoji vedoucí osobu na české i rakouské straně. Každoročně je potom podávána zpráva o činnosti.

Vodní hospodářství

Předmětem jednání 2021 byly a v budoucnu i nadále budou otázky týkající se problematiky čištění odpadních vod, zmírnění dopadů povodňových stavů, nedostatku vody z důvodu sucha, včetně zásobování pitnou vodou.

Zemědělství a lesnictví

Na setkáních probíhá vzájemná výměna praktických zkušeností v oblasti zemědělství. Naposledy se jednalo o využití zeleného hnojení, zakládání větrolamů, ochraně lesa před hmyzími škůdci a parazitickými houbami, včetně způsobu řešení kůrovcové kalamity.

Návrh realizovat společný projekt na téma řešení kůrovcové kalamity, financovaný z programu INTERREG V-A 2014–2020, předložený Dolním Rakouskem nebyl schválen z důvodu omezených časových a personálních kapacit českých krajů.

Ochrana přírody a životního prostředí

V této pracovní skupině se jedná o věcnou výměnu zkušeností v jednotlivých oblastech působnosti: odpady, ovzduší, ochrana přírody. Jedním z témat byla Klimatická zeleň/Klimagrün v rámci programu INTERREG.

V říjnu 2021 se u příležitosti setkání této pracovní skupiny uskutečnila konference na téma problematiky ochrany životního prostředí a nakládání s odpady.

V rámci programu INTERREG se realizoval projekt Crossborder Habitat Network and Management – Connecting Nature AT-CZ, který sdružuje 11 českých a rakouských projektových partnerů z oboru ochrany přírody, jeho cílem je zachování migračních koridorů pro velké savce.

Hospodářství, věda a výzkum

Dosud realizované projekty/aktivity:

DigiVill – Využití digitalizace ve veřejné správě/Verwendung der Digitalisierung in der öffentlichen Verwaltung, ATCZ248. V rámci projektu DigiVill proběhly dva přeshraniční semináře zaměřené na kyberbezpečnost a práce na sociálních sítích. Cílem projektu je vytipování digitálních řešení, která mohou přispět k zastavení projevů negativních trendů demografické změny a odlivu obyvatel do měst v oblasti příhraničních regionů a přitom využít běžnou komunikaci občanů s veřejnou správou.

Přeshraniční přenos znalostí v oblasti Průmysl 4.0 je aktivita realizovaná z Fondu malých projektů programu INTERREG V-A Rakousko-Česká republika. Projektovými partnery jsou Kraj Vysočina a spolková země Horní Rakousko. Cílem je zvyšování kompetencí firem, středních a vysokých škol a dalších relevantních institucí ve vazbě na Průmysl 4.0, zintenzivnění spolupráce těchto subjektů a posílení přenosu znalostí v oblasti digitalizace na rakousko-české hranici. Probíhá společná výměna informací na téma zvyšování kvalifikace v kontextu Průmyslu 4.0 a s ním souvisejících trendů v oblasti vzdělávání a podnikání a propagace příkladů dobré praxe ze zapojených regionů. V rámci spolupráce mezi regiony v Euroregionu Dunaj Vltava (ERDV) se uskutečnila soutěž Vesnice ERDV, kde jednou z hodnocených oblastí byla i digitalizace v menších obcích. Jsou připravovány poznávací cesty pro starosty obcí po příkladech dobré praxe ze všech zapojených regionů a konference Digitalizace v obcích.

K organizaci dalšího setkání Pracovní skupiny Hospodářství, věda a výzkum se přihlásil Jihomoravský kraj, který by rád připravil exkurzi ve výzkumném a inovačním centru v Kuřimi a představil tak program DIGIMAT, ten pomáhá implementovat digitální technologie konceptu Průmysl 4.0 do výroby firem. Hlavním tématem 2022 bude digitalizace a dopady koronavirové pandemie na hospodářství.

Turistický ruch

Pracovní skupina se v období 2018–2021 setkala pouze dvakrát. Spolupráce v oblasti cestovního ruchu probíhá častěji na úrovni jednotlivých krajských managementů (příspěvková organizace Vysočina Tourism, Jihočeská centrála cestovního ruchu,

Centrála cestovního ruchu Jižní Morava, Niederösterreich Werbung GmbH). K přípravě a realizaci přeshraničních projektů využívají platformu programu INTERREG V A Rakousko-Česká republika.

V rámci programu INTERREG V A jsou realizovány projekty bez přímého zapojení pracovní skupiny Turistický ruch. Aktuálně se realizuje projekt Venkovské památky, cílem je obnovit přeshraniční cestovní ruch po skončení koronavirové pandemie a zvýšit návštěvnost venkovských památek v oblasti Jihočeského kraje, Kraje Vysočina, Horního a Dolního Rakouska.

Zdravotnictví

Jak už bylo popsáno výše v kapitole č. 10.1, hlavním tématem této pracovní skupiny je přeshraniční spolupráce zdravotnických záchranných služeb.

V roce 2020 se uskutečnil bilaterální workshop na téma Zdravotní systém a zdravotní péče, kde byli přítomni zástupci krajů 3+1, dále Horního Rakouska a Ministerstva pro místní rozvoj ČR. Tématem workshopu byla především budoucnost přeshraničních projektů v rámci programu INTERREG AT-CZ v novém programovém období.

Rakouská strana představila důležitou iniciativu **Healthacross** a otevření nového přeshraničního zdravotnického centra Gmünd-České Velenice.

Ochrana před katastrofami

Byly navázány dobré vzájemné vztahy mezi partnery. Vzájemná setkání a účast na cvičeních a workshopech jsou přínosné v získávání praktických zkušeností.

Doprava

Probíhá realizace projektu **EDUBIM II**, jehož aktivity jsou zacíleny na získání dovedností souvisejících s využitím metody BIM na stavbě silniční infrastruktury. Kraj Vysočina při rekonstrukci průtahu Opatova testuje unikátní kombinaci využití společného datového prostředí a elektronického stavebního deníku. Partnery jsou Kraj Vysočina, Dolní Rakousko a Krajská správa a údržba silnic Vysočiny. Tento projekt svým zaměřením zaujal i Českou agenturu pro standardizaci, která je pověřena zavedením metody BIM v České republice. V této souvislosti je připravována propagace v celostátních tištěných médiích.

V září 2021 se uskutečnilo první setkání v rámci projektu **On The Road**, který volně navazuje na již dokončený projekt Výměna zkušeností v oblasti silničního hospodářství v příhraničním regionu. Cílem je přenos zkušeností v oblasti digitalizace při správě silniční infrastruktury. Partnery projektu jsou Kraj Vysočina, Dolní Rakousko a Krajská správa a údržba silnic Vysočiny. Oba projekty jsou realizovány za podpory Fondu malých projektů v rámci programu Interreg V-A Rakousko-Česká republika.

Hlavním tématem pro rok 2022 je veřejná přeshraniční doprava.

Územní plánování a rozvoj regionů, regionální management, obnova vesnic a měst

Setkávání pracovní skupiny na úseku územního plánování má zejména informativní a konzultační charakter. Projednávány jsou dokumentace zpracované na jednotlivých územích a jejich možný vliv na sousední území. Na koordinačním grémiu bylo navrženo jako téma pro rok 2022 rozvoj hospodářsky a sociálně ohroženého území v příhraničních oblastech.

Regionální politika EU, Evropská územní spolupráce, euroregiony

Mezi přínosy spolupráce této pracovní skupiny lze řadit především:

Fungující komunikaci s implementačními orgány programu INTERREG V-A AT-CZ, revizi nových dokumentů, informování se o aktuálním vývoji v programu INTERREG V-A AT-CZ, řešení aktuálních problémů;

Koordinaci přípravy projektových záměrů v programu INTERREG V-A AT-CZ a aktivit partnerů v rámci projektu Connecting Regions AT-CZ.

Realizované projekty jsou:

Společně s kraji Jihočeským, Jihomoravským, NÖ.Regional.GmbH z Dolního Rakouska, Regionalmanagement OÖ, Zemí Horní Rakousko a městem Vídeň je Krajem Vysočina realizován projekt s názvem **Connecting Regions AT-CZ**. Kraj Vysočina je vedoucí partner. Cílem projektu je podpořit aktivní, trvalou a efektivní přeshraniční spolupráci mezi subjekty z obou stran hranice. Jedním z nástrojů je poskytování služeb regionálního kontaktního místa na Vysočině na Krajském úřadě Kraje Vysočina, kde jsou osobně konzultovány projektové záměry s žadateli

z programu INTERREG V-A AT-CZ. Dochází tak k efektivnímu využívání finančních prostředků EU v česko-rakouské pohraniční oblasti. Pro žadatele jsou organizovány semináře, konference, kulaté stoly, je zajišťováno tlumočení atd. Činnost této skupiny má zároveň přesah do agend ostatních pracovních skupin.

Kultura

Daří se naplňovat jednotlivé body pracovního programu. Je rozvíjena spolupráce příspěvkových organizací z Kraje Vysočina s institucemi a organizacemi všech partnerských regionů, četné kontakty vznikly v rámci přeshraniční spolupráce se spolkovou zemí Dolní Rakousko a rovněž se spolkovou zemí Horní Rakousko.

Cílem pro budoucí období je rozšířit spolupráci do dalších oblastí, např. divadel, v Kraji Vysočina, konkrétně pro Horácké divadlo Jihlava. Dále realizovat bilaterální projekty, výstavní programy s akcentem na současné umění.

Od března 2020 došlo k výraznému omezení spolupráce z důvodu koronavirové pandemie, v omezeném režimu tak pokračovala i fyzická realizace dvou hlavních projektů financovaných z programu přeshraniční spolupráce INTERREG V-A Rakousko-Česká republika 2014-2020 (I-CULT: Mezinárodní kulturní platforma, Lidová kultura/Volkskultur AT-CZ).

Projekt I-CULT: Mezinárodní kulturní platforma – na projektu se podílí subjekty čtyř regionů: Kraj Vysočina (Muzeum Vysočiny Třebíč), Jihomoravský kraj, Jihočeský kraj (vedoucí partner), spolková země Dolní Rakousko. Do projektu jsou zapojeny téměř všechny příspěvkové organizace zřízené Krajem Vysočina na úseku kultury. Stěžejními tématy projektu jsou archeologie, etnografie, sklářství, edukační program Příběh hranice. Kraj Vysočina je prioritně nositelem prezentace tématu sklářství. V rámci aktivity byly realizovány tyto konkrétní aktivity: Sklářská výstava v Kraji Vysočina, Dolnourakousko-český muzejní den, Česko-rakouský sklářský workshop, Workshop o lidové stravě. Dále je v rámci platformy připravována kniha mapující muzea a muzejní sbírky v Kraji Vysočina Poklady v síti času, navazující na dolnorakouskou publikaci Das Universum im Kleinen, obdobně je kniha připravována v kraji Jihočeském a Jihomoravském.

Lidová kultura/Volkskultur AT-CZ – na projektu se podílí subjekty ze čtyř krajů: Kraj Vysočina je vedoucím partnerem projektu, projektovým partnerem za Vysočinu je Muzeum Vysočiny Třebíč, příspěvková organizace, a dále subjekty z Jihočeského

kraje, spolkové země Dolní Rakousko a spolkové země Horní Rakousko. Je rozvíjena spolupráce v oblasti tradiční lidové kultury, prezentace nehmotného kulturního dědictví, lidové hudby, tance, řemesel. V rámci projektu byl v Kraji Vysočina zrekonstruován objekt Centrum tradiční lidové kultury, který je ve správě Muzea Vysočiny Třebíč. V roce 2021 se uskutečnila v Kraji Vysočina přehlídka lidových muzik.

Z další spolupráce Kraje Vysočina a spolkové země Dolní Rakousko lze jmenovat: Dny otevřených ateliérů v Dolním Rakousku, Kraji Vysočina, Jihočeském kraji a Jihomoravském kraji; spolupráci Muzea Vysočiny Třebíč a Volkskultur Niederösterreich v oblasti tradiční lidové kultury.

Stále se rozvíjí spolupráce se spolkovou zemí Horní Rakousko. Z iniciativy měst Liebenau (Horní Rakousko) a Telč vznikl víceletý projekt **Přírodní dědictví rašeliništních krajin regionu Mühlviertel a Geoparku Vysočina** jako chráněný přírodní prostor, místo zážitků a vzdělávání (**Moorerlebnis OÖ-VY/Zážitek z rašeliniště HR-VY**). Projektovými partnery jsou subjekty z Kraje Vysočina, město Telč, Mikroregion Telčsko, Muzeum Vysočiny Jihlava a městy Liebenau. Realizace projektu začala v lednu 2020. Projekt by měl pomoci ohroženým lokalitám rašelinišť a mokřadů nastavením opatření k jejich zpřístupnění, ochraně a revitalizaci. Také by měla vzniknout expozice přírodního dědictví, která umožní veřejnosti ucelený pohled na problematiku rašelinišť, naučná stezka pro pěší a cyklisty a několik odpočinkových míst podél naučné stezky.

Vzdělávání, výchova, mládež, sport

Každoročně se účastní rodilý mluvčí (rakouský pedagog) krajského kola olympiády v německém jazyce.

Probíhá tradiční spolupráce na projektu Evropské literární setkání mládeže **ELJUB**.

Pokračuje spolupráce v pořádání fotbalového turnaje pro patnáctileté žáky.

Projekt **EduSTEM** je realizovaný v rámci programu INTERREG V A 2014–2020. Partnerem je Vysočina Education, příspěvková organizace Kraje Vysočina. Projekt svojí strukturou a zastoupením partnerů navazuje na projekt BIG. Zaměřuje se na badatelské činnosti žáků mateřských a základních škol. V rámci projektu fungují na krajských středních školách lektori německého jazyka – rodilí mluvčí.

10.1.2 Další aktivity realizované v rámci spolupráce Kraje Vysočina se spolkovou zemí Dolní Rakousko

Mimo pracovní skupiny probíhá spolupráce na pravidelných přeshraničních aktivitách, které jsou podrobněji níže představeny níže.

Mladá univerzita Waldviertel-Vysočina

V rámci Dolnorakouské zemské výstavy 2009 uspořádal spolek Projektverein Waldviertel první přeshraniční univerzitu pro mládež. Projekt měl úspěch a stal se každoroční tradicí. V srpnu 2021 se uskutečnil již 12. ročník společného týdenního pobytu českých a rakouských žáků ve věku 11–14 let. Cílem projektu zapojit žáky pokaždé do jiné vědní disciplíny. Součástí jsou přednášky, kreativní workshopy, sportovní aktivity, hry, zábava. Projekt je příležitostí k navázání přátelství bez hranic. Závěrečná slavnost se koná v Rakousku.

Fórum Mladé univerzity

Navazujícím projektem je Fórum Mladé univerzity určené studentům ve věku nad 15 let. V roce 2021 se uskutečnil také jeho 12. ročník. V každém roce je studentům přiblíženo jiné téma. V roce 2022 to bude svět výzkumníků, vědců a také novinářů.

Fórum Šumava-Dyje – komunální konference o spolupráci bez hranic

Konference je určena především starostům českých a rakouských obcí. Program konference je zaměřen tak, aby přiblížil starostům možnosti spolupráce na společných projektech.

Konference Dobrovolnictví spojuje

Konference je určena zájemcům o dobrovolnickou činnost. Na konferenci navazuje projekt Rok dobrovolnické práce v sociálních, do kterého se mohou zapojit čeští zájemci, podmínkou je vízum nebo povolení k pobytu a velice dobrá znalost němčiny.

10.1.3 Souhrn společných projektů Kraje Vysočina s dolnorakouskými partnery v rámci Programu spolupráce INTERREG V-A Rakousko-Česká republika

Program spolupráce Interreg V-A Rakousko-Česká republika byl Evropskou komisí schválen v červnu 2015. Jako součást evropské politiky soudržnosti si program klade za cíl podporovat udržitelnou přeshraniční spolupráci a napomáhat ke zlepšení ekonomické, sociální a územní integrace. Evropský fond pro regionální rozvoj poskytl na realizaci projektů přeshraniční spolupráce mezi Českou republikou a Rakouskem prostředky ve výši okolo 98 mil. eur.

Výše dotace EU může činit max. 85 % z celkových způsobilých výdajů projektu. Zbylé prostředky je potřeba dofinancovat z veřejných či soukromých zdrojů žadatele. (Interreg Rakousko-Česká republika, 2022)²³

Connecting Regions AT-CZ

Doba realizace projektu: 1. dubna 2016 – 31. prosince 2022. Cílem projektu je podpořit aktivní, trvalou a efektivní přeshraniční spolupráci mezi subjekty z obou stran hranice, která zajistí účinné naplňování společných strategií, jako např. Strategie 2020, Podunajské strategie, Centrope, Euroregion Dunaj-Vltava a strategie jednotlivých regionů. Dalším cílem je zajistit lepší informovanost o Programu AT-CZ. Partnery projektu jsou organizace na krajské úrovni, které mají dlouhodobé zkušenosti s přeshraniční spoluprací. Průběžně probíhá poskytování individuálních konzultací všem subjektům se zájmem o přeshraniční spolupráci, koordinace poradenství s regionálními subjekty v dalších regionech Programu AT-CZ a organizace kulatých stolů při přípravě přeshraničních projektů.

Technická pomoc AT-CZ – hodnocení kvality projektů v Kraji Vysočina

Doba realizace projektu: 1. května 2016 – 31. prosince 2023. V rámci projektu bude v Kraji Vysočina zajištěno financování odborného hodnocení kvality podaných přeshraničních projektů do Programu spolupráce INTERREG V-A AT-CZ prostřednictvím odborných hodnotitelů nominovaných za Kraj Vysočina pro

²³(2022). Načteno z Interreg Rakousko-Česká republika: <https://www.at-cz.eu/cz/o-programu/o-programu>

konkrétní prioritní osu, resp. investiční prioritu. Stejně projekty jsou realizovány i v dalších krajích zapojených do implementace programu (Jihočeský a Jihomoravský kraj). Účelem projektu je zvýšení kvality projektových záměrů podpořených v rámci Programu spolupráce INTERREG V-A AT-CZ, které úspěšně prošly kontrolou přijatelnosti.

I-CULT – Internationale Kulturplattform/Mezinárodní kulturní platforma

Doba realizace: 1. října 2017 – 31. prosince 2021. Místní nabídku paměťových institucí bude prezentovat česko-rakouský zprostředkující program Příběh hranice. Příběhy budou návštěvníky provázet po muzejní krajině česko-dolnorakouského příhraničí, zprostředkovávat jim kulturní dědictví prezentované v muzeích a propojovat jednotlivé paměťové instituce. Aktivní spolupráce muzejních institucí je založena na společné odborné muzejní práci, přípravě a realizaci projektu, společné a vzájemně propojené propagaci. Tématy výstavních projektů jsou Stavby, stavění a život ve středověku, Život a zvyky příhraničí, Sklářství. Poslednímu zmíněnému tématu se bude Vysočina primárně věnovat.

ConNat AT-CZ - Crossborder Habitat Network and Management - Connecting Nature AT-CZ

Doba realizace: 1. října 2017 – 30. června 2021. Společná krajina mezi dolnorakouskými regiony a Jihočeským krajem, Krajem Vysočina a Jihomoravským krajem je vlivem zástavby, komunikací a intenzivního užívání vystavena zvyšující se fragmentaci, přerušují se migrační koridory volně žijících živočichů. Nadřazeným projektovým cílem je ve smyslu strategie EU v oblasti zelené infrastruktury zajistit velkoplošné propojení stanovišť mezi Vápencovými alpami, Šumavou, Českomoravskou vrchovinou a Karpaty.

Lidová kultura/Volkskultur AT-CZ

Doba realizace: 1. června 2018 – 31. května 2022. Projekt vytváří lepší podmínky pro rozvoj a ochranu tradiční lidové kultury (tradice, zvyklosti, tradiční řemesla, vědomosti) v příhraničí a její zatraktivnění pro prezentaci návštěvníkům i obyvatelům příhraničních regionů. Aktivity projektu přispívají ke zvýšení potenciálu tradiční

lidové kultury, jsou nástrojem propagace regionů a nabízí návštěvníkům příhraničí poznání společné historie a způsobu života lidí v příhraničí, které formovaly jeho svébytnost a jedinečnost. Spolupráce partnerů umožňuje propojit dosud regionálně izolované aktivity v oblasti tradiční lidové kultury a společně a koordinovaně je rozvíjet a prezentovat jak obyvatelům příhraničních regionů, tak i jejich návštěvníkům.

C4PE – Concepts for Professional Education in Border Region

Doba realizace: 1. dubna 2018 – 30. června 2022. Projekt je zaměřený na zvýšení kvality odborné přípravy žáků středních škol vytvářením společného rámce pro vzdělávání a kvalifikaci a zvýšení uvědomělého rozhodování žáků pro budoucí profesní život v přeshraničním hospodářském prostoru. Dalším prvkem je zvýšení kvality kooperace mezi školami v Rakousku a v ČR za účelem získávání přeshraničních profesních kompetencí, a to například formou organizování „Tříd bez hranic“.

DigiMe – Digitální a mediální kompetence pro žáky a učitele

Doba realizace: 1. října 2019 – 30. září 2022. Hlavním cílem projektu je posílení digitálních kompetencí u žáků a učitelů a snaha o zatraktivnění digitálních a technologických povolání pro žáky i žákyně. Toho chtějí partneři dosáhnout podporou inovativního myšlení, podnikatelských dovedností a možnosti seberealizace u žáků. Společně vytvoří vícejazyčnou e-learningovou platformu s nabídkou e-learningu, která zprostředkuje žákům ve věku 6-15 let a jejich učitelům potřebné dovednosti v oblasti digitálních technologií resp. budoucích digitálních profesí.

EduSTEM – Education in Science, Technology, Engineering and Mathematics

Doba realizace: 1. listopadu 2019 – 31. října 2022. Projekt se snaží podporovat vzdělávání ve všech regionech programu AT-CZ a síťování nejen pedagogických pracovníků v oboru STEM (anglická zkratka pro: věda, technika, informatika, matematika). Metodou „badatelské výuky“ je rozvíjena přirozená zvědavost dětí v oblasti STEM. Budou vytvořeny, popřípadě přizpůsobeny metodické materiály na toto téma a budou využity při výuce a v kroužcích na ZŠ a SŠ. U realizace dalšího

vzděláváním a při podpoře pedagogického personálu jsou zohledňovány potenciály a požadavky daných regionů.

DigiVill – Využití digitalizace ve veřejné správě

Doba realizace: 1. června 2020 – 31. prosince 2022. Projekt se zaměřuje na zlepšení života na venkově a v česko-rakouském příhraničí. Cílem je díky zlepšení přístupu obyvatel i obcí k digitálním technologiím prověřit, které aplikace jsou využitelné pro komunikaci s občany a pro společné plánování rozvoje území. Trendem dnešní doby je velké množství informací přenášeno na komunální úroveň. Projekt se zaměřuje na vytipování těch digitálních řešení, která mohou přispět k zastavení projevů negativních trendů demografické změny a odlivu obyvatel do měst v oblasti příhraničních regionů a přitom využít běžnou komunikaci občanů s veřejnou správou, která se v současné době přesouvá od osobního jednání na internet.

Venkovské památky/Ländliche Denkmäler

Doba realizace: 1. července 2020 – 31. prosince 2022. Projekt si klade za cíl obnovit přeshraniční cestovní ruch po ukončení pandemie koronaviru, zvýšit návštěvnost na malých venkovských památkách a motivovat turisty k návštěvě venkova. Vytvořením přeshraničního turistického produktu budou malé venkovské památky obou zemí propojeny a následně společně propagovány. V rámci plánování společných turistických produktů bude určeno několik tzv. center nabídky, na která budou anonymní stavební a přírodní památky v blízkém okolí navázány, společně s nimi propagovány a nabízeny k návštěvě. Součástí je vznik srovnávací analýzy venkovských rakouských a českých památek – srovnání významu pojmů lidová architektura, malé stavební a přírodní památky, doporučení společných témat a turistických produktů.

Digitalizace v cestovním ruchu-Digitalisierung im Tourismus

Doba realizace: 1. ledna 2020 – 30. listopadu 2022. Společnou výzvou pro projekt je vytvoření nové aktivní sítě veřejných institucí v oblasti digitalizace a přispění ke zlepšení spolupráce mezi vzdělávacími institucemi a poskytovateli veřejných služeb v oblasti kulturního cestovního ruchu (CR) v regionech Vysočina a Horní Rakousko.

Cílem projektu je zahájit zcela novou systematickou přeshraniční spolupráci vysokoškolských pracovišť – Vysoké školy polytechnické Jihlava, Johannes Kepler Universität Linz s organizacemi zprostředkovávajícími kulturní dědictví AT-CZ regionu široké veřejnosti – Vysočina Tourism a Verbund OÖ Museen. Spolupráce bude založena na výměně zkušeností přinášející prospěch pro všechny partnery a na společné aktivitě v oblasti vzdělávání v digitalizaci v kulturním cestovním ruchu (tj. efektivní využití moderních online nástrojů, např. webových stránek, sociálních médií aj. pro potřeby organizací kulturního cestovního ruchu).

Přeshraniční přenos znalostí v oblasti Průmysl 4.0

Doba realizace: 1. října 2020 – 30. září 2022. Projekt, který se realizuje v rámci Fondu malých projektů AT-CZ, se zaměřuje na přenos znalostí a sdílení zkušeností v oblasti Průmysl 4.0 na rakousko-české hranici za spolupráce Kraje Vysočina a Spolkové země Horní Rakousko. Cílovými skupinami jsou především firmy, střední a vysoké školy a další organizace, které se tématu P 4.0 věnují. Aktivitami projektu jsou roadshow k tématu Průmysl 4.0, seminář pro střední školy, poznávací cesta po Vysočině a publicita projektu. Ve spolupráci s Krajem Vysočina je na rakouské straně realizován zrcadlový projekt, jehož aktivitami jsou roadshow, semináře pro střední školy, burza malých a středních podniků a škol a informační letáky.

Spolupráce Kraje Vysočina se spolkovou zemí HORNÍ RAKOUSKO

Přírodní dědictví rašeliništních krajin regionu Mühlviertel a Geoparku Vysočina jako chráněný přírodní prostor, místo zážitků a vzdělávání (Moorerlebnis OÖ-VY/Zážitek z rašeliniště HR-VY) – z iniciativy měst Liebenau a Telče vznikl výše uvedený víceletý projekt. Projektovými partnery jsou subjekty z Kraje Vysočina, město Telč, Mikroregion Telčsko, Muzeum Vysočiny Jihlava a městy Liebenau. Realizace projektu začala v lednu 2020. Cílem projektu je přispět k ochraně společného přírodního dědictví rašelinišť a mokřadů.

Projekt Kvalifikace P4.0 je realizován v rámci Fondu malých projektů Operačního programu INTERREG V-A Rakousko-Česká republika v období od 1. 10. 2020 do 30. 9. 2022. Projektovými partnery jsou Kraj Vysočina a spolková země Horní Rakousko. Cílem projektu je zvyšování kompetencí firem, středních a vysokých škol

a dalších relevantních institucí ve vazbě na Průmysl 4.0, zintenzivnění spolupráce těchto subjektů a posílení přenosu znalostí v oblasti digitalizace na rakousko-české hranici.

10.2 Region Grand Est (Francie)

Spolupráce s francouzským regionem Grand Est navazuje na předchozí spolupráci s regionem Champagne-Ardenne, která byla zahájena podpisem oficiální Smlouvy o spolupráci mezi Krajem Vysočina a francouzským regionem Champagne-Ardenne v roce 2006. Podepsání smlouvy bylo vyústěním vztahů, které s francouzským regionem probíhaly již od roku 2003. Region Grand Est, který vznikl sloučením Alsaska, Champagne-Ardenne a Lotrinska, existuje od 1. ledna 2016.

V letech 2018 a 2019 se podařilo navázat vztah mezi Krajem Vysočina a regionem Grand Est na úrovni samosprávy, kdy došlo k politickým setkáním, na nichž oba regiony deklarovaly zájem pokračovat v udržení a rozvíjení nastavených vztahů pomocí konkrétního obsahu spolupráce.

Většinu naplánovaných aktivit v roce 2020 znemožnila realizovat pandemie nemoci covid-19, ale projevila se i solidarita a přátelství obou regionů ve vzájemné podpoře a pomoci.

V roce 2021 se podařilo po dvouleté přestávce uskutečnit v Kraji Vysočina několik výrazných akcí s francouzskými partnery. Jejich přehled je uveden níže. Nedošlo k osobním setkáním na úrovni samosprávy, pouze k jednání o tématech spolupráce pomocí videokonference. Některá nová témata, zejména v oblasti životního prostředí, odpadového, vodního a lesního hospodářství, zůstala zatím v úrovni deklarace a zjišťování společných zájmů a situace obou regionů.

V návaznosti na partnerství s regionem Grand Est probíhá i průběžný kontakt s Francouzským institutem v Praze a francouzským velvyslanectvím v Praze. Kraj propojuje různé frankofonní aktivity na Vysočině.

10.2.1 Konkrétní výsledky spolupráce Kraje Vysočina s regionem Grand Est v roce 2021

Výtvarníci z francouzské Remeše podruhé na umělecké rezidenci v Telči

Kraj Vysočina ve spolupráci s městem Telč a Oblastní galerií Vysočiny v Jihlavě organizoval v červnu a červenci 2021 čtyřtýdenní rezidenční pobyt dvou výtvarníků z francouzské Remeše. Výtvarníci Thomas Venet a Jean-Baptiste Blocquaux využili prostor Městské galerie Hasičský dům v Telči pro svoji tvorbu i jako ateliér otevřený veřejnosti a připravili zde výstavu svých děl s názvem Passage. Rezidenci inicioval a programově vedl telčský výtvarník Jan Vičar, který získal renomé a kontakty ve Francii také díky rezidenci, na niž ho vyslal Kraj Vysočina v roce 2015, a který od té doby také v Remeši a jejím okolí často pobývá a organizuje výtvarné aktivity. Pobyt umělců navázal na stejně koncipovanou rezidenci dvou umělkyň z léta 2019. Rezidence je časově i místem propojena s letní školou klasické hudby Music Academy Telč.

Gurmet den s Krajem Vysočina a české národní kolo soutěže Trophée Mille

Trophée Mille je soutěž žáků středních gastronomických škol, která probíhá ve Francii pod záštitou významného představitele francouzské gastronomie pana Philippa Milla, šéfkuchaře hotelu Domaine Les Crayères v Remeši, který získal v letech 2011 a 2012 dvě michelinské hvězdy. V roce 2019 se konalo poprvé a v roce 2021 podruhé národní kolo této soutěže v České republice, a to v jihlavském Cityparku.

Mezinárodní soutěž se v Jihlavě koná v rámci akce Gurmet den Kraje Vysočina. Součástí něho je prezentace gastronomických oborů středních škol pro veřejnost a doprovodný kulturní program.

Obrázek 6 plakát Gourmet den s Krajem Vysočina; zdroj: <https://www.kr-vysocina.cz/blizi-se-dalsi-gourmet-den-s-krajem-vysocina/d-4109841/p1=1013>

Středoškolské studium v programu Rok ve Francii (Kraj Vysočina – Grand Est)

Ve spolupráci s Francouzským institutem v Praze proběhly v březnu 2021 rozhovory se studentkami hlásícími se do programu Rok ve Francii (Kraj Vysočina – Grand Est) pro školní rok 2021/2022 a jejich rodiči. Doporučené uchazečky požádaly o stipendium dle Pravidel Rady Kraje Vysočina pro poskytování stipendia pro studium na zahraničních středních školách v partnerských regionech a tato stipendia byla ve všech případech schválena. Školský úřad v Remeši úspěšně vyhledal studentkám střední školy a hostitelské rodiny. Jedná se o studentky Gymnázia Otakara Březiny a SOŠ Telč, Gymnázia Žďár nad Sázavou a Střední uměleckoprůmyslové školy Jihlava-Helenín.

Francouzská lektorka na středních školách v Kraji Vysočina

Lektorka Marie Willerval jako rodilá mluvčí francouzštiny, která působila na šesti středních školách zřizovaných Krajem Vysočina a spolupracuje s příspěvkovou organizací Vysočina Education od roku 2019, pokračovala v této činnosti i ve školních rocích 2020/2021 a 2021/2022.

Projekt Education for Sustainable Development

Školský úřad a jedna střední škola z regionu Grand Est se podílejí na projektu v programu Erasmus+ vedeném Krajem Vysočina pod názvem Education for Sustainable Development, který navazuje na předchozí projekty v oblasti přírodovědného vzdělávání středních škol. Další partneři jsou z Dolního Rakouska a finského Tampere.

Návštěva francouzského velvyslance

Francouzský velvyslanec Alexis Dutertre navštívil poprvé ve své funkci Kraj Vysočina v listopadu 2021. Zároveň navštívil s dalšími diplomaty Podzemní výzkumné pracoviště SÚRAO Bukov. Společně diskutovali o aktivitách Vysočiny s partnerským regionem Grand Est i na téma jaderné energetiky.

10.3 Nitranský samosprávný kraj (Slovensko)

Smlouva o spolupráci mezi Nitranským samosprávným krajem a Krajem Vysočina byla hejtmany obou krajů podepsána v roce 2006. Nitranský samosprávný kraj podepsal obdobnou smlouvu i s regionem Champagne-Ardenne (nyní Grand Est).

Orgánem zřízeným za účelem spolupráce je tzv. Stálá konference, jejíž složení za Kraj Vysočina funguje ve formátu jeden politik a dva úředníci.

Vzhledem k tomu, že spolupráce s Nitranským samosprávným krajem se realizuje především v oblasti školství a kultury, a právě tyto oblasti byly z důvodu koronavirové pandemie v roce 2021 velmi silně omezeny, tak i aktivity, na kterých Kraj Vysočina obvykle s Nitranským samosprávným krajem spolupracoval, nemohly být plně realizovány.

Letní žurnalistická škola

V srpnu 2021 se zúčastnilo šest studentů Univerzity Konstantina Filozofa (Nitra) Letní žurnalistické školy. Tato tradiční akce v Havlíčkově Brodě opět nabídla týdenní kurz pro studenty středních a vysokých škol z Evropy, během kterého se účastníci seznámili s prací novináře a fungováním médií. Hlavními tématy školy jsou média, politika,

kultura a historie střední Evropy, doplňují je další vybraná témata z oblasti žurnalistiky a etiky. Hlavním mediálním partnerem je Česká televize.

Studijní cesta zástupců Nitranského samosprávného kraje do Kraje Vysočina – inspirace čerpání evropských dotací

V září 2021 se uskutečnila studijní cesta skupiny starostů, administrátorů projektů, i akademiků z vysokých škol a zástupců regionálních uskupení na Vysočinu, s cílem načerpat zkušenosti s přípravou i vedením projektů, prohlédnout si hotové investice, diskutovat o výhodnosti provozů, o naplněnosti vizí. Delegace se seznámila s výsledky projektů vedených malými samosprávami. V Lukách nad Jihlavou byla hostům představena rekonstrukce bývalé sýpky, která slouží jako denní stacionář pro seniory, nízkoprahové zařízení pro děti a mládež. Také jim byl představen monitoring využívání cyklostezek na trase Jihlava–Třebíč–Raabs. Dalším bodem byla prohlídka mateřské školy v Sedlejšově jako ukázkové stavby v pasivním standardu.

Mladý tvorca

Tato akce pořádaná na výstavišti Agrokomplex Nitra je mezinárodní přehlídkou odborného vzdělávání. Hlavním cílem je podpora středoškolského vzdělávání, představení nových profesí, ukázka výsledků duálního vzdělávání, bez kterého se v současnosti jen těžko zaměstnává. Tradičně se představují profese automechanik, kadeřník, zdravotník, cukrář, elektronechik, kovář. Výstava se konala naposledy před koronavirovou pandemií v roce 2019. Odborné školy z Vysočiny se pravidelně zapojují a prezentují.

10.4 Zakarpatská oblast Ukrajiny

Jednání ohledně navázání spolupráce Kraje Vysočina a Zakarpatské oblasti Ukrajiny zahájili zástupci obou regionů v červenci 2007. V roce 2008 navštívila Kraj Vysočina reprezentace Zakarpatské oblasti Ukrajiny. Při této návštěvě byla slavnostně uzavřena a podepsána smlouva o spolupráci mezi oběma regiony.

V roce 2011 schválilo Zastupitelstvo Kraje Vysočina dodatek Smlouvy o spolupráci, který spolupráci obou regionů prodloužil na dobu neurčitou.

Realizace investičních projektů a rekonstrukce objektů pomáhá výrazným způsobem zlepšit podmínky ve školách, sociálních a zdravotních zařízeních v Zakarpatské oblasti Ukrajiny.

Financování akcí probíhá prostřednictvím dobročinného fondu ViZa. Činnost fondu je tedy ideologicky i finančně podporována ze strany obou partnerských krajů – Zakarpatské oblasti Ukrajiny i Kraje Vysočina.

Aktivita jsou komunikovány s Velvyslanectvím Ukrajiny v Praze, Konzulátem Ukrajiny v Brně, Generálním konzulátem České republiky ve Lvově, Velvyslanectvím České republiky v Kyjevě.

V roce 2022 bude 15 let výročí od vzniku spolupráce obou partnerských regionů.

10.4.1 V roce 2021 se podařilo realizovat následující projekty

Investiční projekty

Generální oprava střechy a výtahu hlavní budovy Oblastní klinické centrum fyziopulmonologie Zakarpatské oblasti (centrum plicních nemocí); Generální oprava vnitřních prostor základní školy I. – III. stupně v obci Lazy, místní část města Tjačiv (partnerské město Choběboře); Generální oprava zdravotního střediska v obci Vrchní Vorota, Volovecký okres – opatření přispívající k úspoře energie; Generální oprava fasády, výměna oken a dveří u zdravotního střediska v obci Podvynohradiv, Vynohradivský okres; Generální oprava střechy mateřské školky v obci Kamjanské, okres Iršava; Generální oprava střechy mateřské školky obce Dobrjanské, okres Tjačiv; Kompletní rekonstrukce budovy policejní stanice, město Velký Byčkov, Rachivský okres; Úprava budovy základní školy I. – III. stupně na mateřskou školku v obci Lypovec, Chustský; Generální oprava střechy gymnázia v obci Simer, okres Perečin.

Spolupráce hasičů

Spolupráce Hasičského záchranného sboru Kraje Vysočina se zakarpatskými hasiči spočívá zejména v darování ochranných pomůcek, v roce 2021 to byly například zásahové rukavice v celkové hodnotě 100 tis. Kč, hasičské oděvy a boty, ochranné přilby.

Zároveň funguje spolupráce úrovni republikové – mezi Generálním ředitelstvím Hasičského záchranného sboru ČR a Státní službou pro mimořádné situace Ukrajiny.

Krajanské spolky

Je podporována činnost českých krajanských spolků pod vedením Ivana Latka, v roce 2021 dosáhla podpora výše 30 tis. Kč. Jedná se o činnost publikační, dále o udržování odkazu české historie a kultury v Zakarpatské oblasti Ukrajiny, osazování míst pamětními cedulemi spojenými s osobnostmi první ČSR (např. Masaryka, Beneše, Štefánika, Bati), realizaci přednášek a besed v rámci Zakarpatí na téma české kultury, historie, apod. Krajanské spolky také poskytují průvodcovské služby pro nejrůznější delegace a návštěvy z České republiky.

Humanitární dar – sanitní vozy

Zastupitelstvo Kraje Vysočina na svém zasedání v listopadu 2021 schválilo věcný dar ve formě dvou sanitních vozů partnerskému regionu Zakarpatská oblast Ukrajiny. Jedná se o sanitky vyřazené, ale plně funkční, z vozového parku Zdravotnické záchranné služby Kraje Vysočina.

Spolupráce policie

Krajské ředitelství policie Kraje Vysočina vybavilo kynologickou policejní jednotku v Zakarpatské oblasti Ukrajiny. Dále byly tamní policii věnovány počítače a notebooky.

Válečné hroby

Ve spolupráci s Ministerstvem obrany ČR a Československou obcí legionářskou byla podpořena obnova a rekonstrukce válečných hrobů a památníků padlých. Společné projekty podpořilo i Ministerstvo vnitra Slovenské republiky.

Projekty v hospodářském sektoru

Je podepsána oficiální smlouva mezi Krajskou hospodářskou komorou a Hospodářskou komorou Zakarpatské oblasti Ukrajiny; Generální konzulát ČR ve

Lvově ve spolupráci s Krajem Vysočina a Pardubickým krajem bude v roce 2022 realizovat projekt ekonomické diplomacie – podnikatelskou misi do Lvova; Jedná se o podnikatelské spolupráci mezi firmou z Vysočiny a firmou na výrobu klobouků v Chsutu; Uskutečnila se návštěva firmy “Golden Fruit”, která vyrábí cukrovinky. Zahájila se jednání o možnosti výroby v Kraji Vysočina.

11 Spolupráce Kraje Vysočina mimo partnerské regiony

11.1 Zastoupení Kraje Vysočina v Bruselu

Kancelář Kraje Vysočina v Bruselu zahájila svoji činnost v lednu 2008. Od listopadu 2009 funguje ve formě tzv. nestálého zastoupení. Současný model nestálého zastoupení funguje v praxi tak, že zástupce Kraje Vysočina tráví většinu času v ČR a do Bruselu jezdí přibližně jednou za měsíc plnit zadané úkoly, vyřizovat aktuální záležitosti či se zúčastňovat naplánovaných akcí.

Důvodem pro založení kanceláře byla především snaha být u zdroje informací o finančních a dalších možnostech, které Evropská unie nabízí, a dokázat je co nejefektivněji využít. Jedním z důležitých úkolů bylo též zvýšit povědomí o Kraji Vysočina v Evropské unii a více se otevřít spolupráci s mezinárodními partnery.

V tomto směru sehrálo velmi pozitivní roli předsednictví ČR v Radě EU v roce 2009, kdy se Vysočina měla možnost prezentovat na řadě úspěšných kulturních akcí a pracovních setkání. Další předsednictví ČR se již připravuje pro rok 2022.

V průběhu roku 2021 se orientovala většina jednání na přípravu aktivit souvisejících s českým předsednictvím v Radě EU v druhé polovině roku 2022, uprostřed tzv. předsednického tria, které tvoří Česko spolu s Francií a Švédskem. Zástupce Kraje Vysočina komunikuje průběžně s hlavními aktéry, zejména díky setkáním, které iniciuje Stálé zastoupení ČR při EU a jejichž účastníkem bývá videokonferenčně i hlavní koordinátor předsednictví, tedy Úřad vlády ČR.

Kraj Vysočina v Bruselu navázal řadu významných kontaktů s evropskými institucemi a regiony. Na základě získaných kontaktů se Kraj Vysočina pravidelně účastní výměn zkušeností či se připojuje k iniciativám pro zajištění krajských zájmů, například při vyjednávání rozpočtu EU. Pozice regionů v EU má důležitý význam a tvoří zásadní složku procesu evropské integrace. Lze očekávat, že také pozice regionálních zastoupení v Bruselu bude nadále důležitá, a to vzhledem k prioritám, které budou

nastavovat evropské instituce pro nový víceletý finanční rámec EU na roky 2021–2027. Přínosy regionálních zastoupení jsou v síťování, zprostředkování informací a kontaktů a v propagaci krajů a organizací na jejich území.

Mezi nejvýznamnější reprezentační akce patří pravidelné pořádání Ozvěň Mezinárodního festivalu dokumentárních filmů Jihlava v Bruselu, které bývají zahajovány na půdě Evropského parlamentu za účasti významných hostů. Každoročně se také Kraj Vysočina prezentuje na akci Czech Street Party.

Ozvěny Mezinárodního festivalu dokumentárních filmů Ji.hlava

V roce 2022 se uskuteční 10. ročník této kulturní akce, kterou pořádá Kraj Vysočina ve spolupráci se statutárním městem Jihlava, organizátory Mezinárodního festivalu dokumentárních filmů (MFDF) Ji.hlava a Českým centrem v Bruselu. Program Ozvěň nabízí přehled výrazných a oceněných filmů z programu posledního ročníku MFDF Ji.hlava, a zároveň studentskou masterclass určenou pro posluchače belgických filmových vysokých škol.

Evropský týden regionů a měst

Spolu s dalšími evropskými regiony se Kraj Vysočina podílel v roce 2021 na organizaci semináře v rámci oficiálního online programu konference 19. Evropský týden regionů a měst v Bruselu pod názvem Inovace a soudržnost pro odolnou, zelenou a digitální tranzici.

Charitativní bazar v sídle NATO

Kraj Vysočina přispěl k prezentaci České republiky na charitativním bazaru členských zemí NATO, na kterém se podílí vojenské zastoupení jednotlivých zemí, tedy i Armáda ČR, a který probíhá tradičně jako společenská událost v Bruselu v polovině listopadu. Výtěžek putuje mezinárodním i českým neziskovým organizacím.

Czech Street party

Jedná se o největší prezentační akci České republiky v Bruselu. České regiony zde prezentují každý sám sebe a tím zároveň Českou republiku jako celek. Předmětem prezentace jsou většinou regionální produkty a informace z oblasti cestovního ruchu.

Součástí akce je hudební produkce předních českých umělců. Akce se koná pod širým nebem a za svých 12 ročníků získala na oblibě u místních obyvatel – zde žijících Čechů i Belgičanů. Každoročně navštíví Czech Street party asi pět tisíc osob, které nosí hrdě na svém oblečení nálepku hlásající „Today I am Czech“. Pro rok 2022 se připravuje ve spolupráci s Úřadem vlády ČR větší podoba této akce, která bude pořádána u příležitosti českého předsednictví v Radě EU.

Zátokův běh

Na Czech Street Party naváže v roce 2022 termínově symbolická sportovní aktivita. Jedná se o týmový štafetový běh všech členských států EU s možným charitativním podtextem na počest Emila Zátopka, který v Bruselu v roce 1954 zaběhl světový rekord na 10 km. Zátokův běh se bude konat na stadionu 3 Tilleuls, kde bylo tohoto světového rekordu dosaženo.

Je předpokládána účast všech českých krajů a Francouzů, kteří předají Čechům symbolicky štafetu předsednictví.

Na akci spolupracuje Český olympijský výbor, který zajistí účast profesionálních sportovců. Kraj Vysočina usiluje o účast běžkyně z Golčova Jeníkova paní Jarmily Kratochvílové.

11.2 Spolupráce v rámci meziregionálních uskupení

11.2.1 Evropský region Dunaj Vltava

V rámci rotujícího předsednictví 7 partnerských regionů předsedal v roce 2021 Evropskému regionu Dunaj Vltava (ERDV) Jihočeský kraj a následně bavorský region Horní Falc. Své předsednictví zástupci Jihočeského kraje definitivně zakončili v říjnu 2021 Mezinárodní konferencí ERDV Společně k moderní obci, která proběhla ve spolupráci s novým předsednickým regionem Horní Falc v online prostředí.

Na základě politické shody všech partnerských regionů pokračoval ERDV v aktivitách v rámci střednědobého tématu „ERDV – Prostor pro Společnost 4.0“, které spadají do třech hlavních podtémat: Průmysl 4.0, Zdravotnictví a Cestovní ruch. Region Horní Falc se věnoval především tématu Zdravotnictví.

Kraj Vysočina se v roce 2021 podílel na realizaci následujících aktivit:

- Soutěž „Vesnice Evropského regionu Dunaj Vltava 2020“;

- Webinář „Průmysl 4.0 – jednoduše, bez hranic“ v rámci malého projektu „Přeshraniční přenos znalostí v oblasti Průmysl 4.0“;
- Série rozhovorů k představení „best practice“ projektů v ERDV – oblast Průmysl 4.0 – kvalifikace na středních školách, kvalifikace na vysokých školách;
- Příručka „Průmysl 4.0 – jednoduše, bez hranic“;
- Informační leporelo k tématu Průmysl 4.0 – kvalifikace na středních a vysokých školách a ve start-upech;
- Brožura k tématu telemedicína;
- Databanka obcí ERDV;
- Brožura „28 hradů a zámků Evropského regionu Dunaj-Vltava“;
- Fotosoutěž ERDV 2021: „Výjimečné památky v Evropském regionu!!“.

V období koronavirové pandemie byla omezena prezentace Evropského regionu Dunaj Vltava na akcích Kraje Vysočina. Kde se podařilo prezentaci ERDV zrealizovat, byly například akce:

- Konference „Počítač ve škole“ organizovaná Gymnáziem Vincence Makovského Nové Město na Moravě;
- Akce pro veřejnost „Jihlavský den zdraví“, která se konala na jihlavské radnici v rámci Evropského týdne mobility.

11.2.2 Institut regionů Evropy (IRE)

Kraj Vysočina je od roku 2013 členem Institutu evropských regionů (IRE). IRE (Institut IRE, 2022)²⁴ je neziskovou organizací, která se zabývá spoluprací mezi regiony, městy a korporacemi v Evropě na aktuálně řešená témata. V současné době je členem cca 80 regionálních a lokálních subjektů z 16 zemí Evropy. IRE je platformou, kde je možné navázat kontakty a získat informace o možnostech spolupráce mezi regiony a organizacemi. V rámci členství má kraj možnost využívat informační zdroje tohoto meziregionálního sdružení, účastnit se pravidelné konference evropských regionů a měst a dalších akcí.

²⁴(2022). Načteno z Institut IRE: www.institut-ire.eu

11.2.3 European Regional and Local Health Authorities (EUREGHA) – neziskové sdružení Evropských regionálních a lokálních aktérů zodpovědných za zdravotní péči

Kraj Vysočina oficiálně vstoupil do neziskového sdružení EUREGHA v roce 2012. Sdružení EUREGHA tvoří regiony, příp. regionální zdravotnické a nemocniční organizace, jejichž cílem je usilovat o vzájemnou spolupráci regionů v oblasti zdravotní péče, upozorňovat instituce Evropské unie na specifické výzvy, kterým regiony čelí a ovlivňovat tvorbu evropské politiky v této oblasti. Roční členský poplatek činí 5 000 EUR.

Na základě vyhodnocení mezinárodní spolupráce Kraje Vysočina, a zvážení přínosů členství ve sdružení EUREGHA Zastupitelstvo Kraje Vysočina rozhodlo na svém jednání v břenu 2021 usnesením č. 0089/02/2021/ZK o ukončení členství v tomto sdružení s účinností od 1. 1. 2022.

Oblast zdravotnictví je však pro kraj v rámci mezinárodní spolupráce velmi důležitá a proto se chce kraj nadále soustředit na konkrétní projekty s nejbližšími partnery, např. s Dolním Rakouskem.

11.3 Spolupráce s dalšími partnery v zahraničí

11.3.1 Finsko

Projekt Education for Sustainable Development (ESD)

Projekt Education for Sustainable Development volně navazuje na projekt ILTAE, který byl realizovaný v předchozích letech. Zaměření je opět na badatelsky orientovanou přírodovědnou výuku na středních školách s tím, že nově budou do projektu více zapojeni pedagogové a také žáci středních škol. Důraz je kladen na vzájemnou spolupráci a komunikaci v cizím jazyce, zavedení metod CLIL do výuky, job shadowing a prohloubení spolupráce s partnerskými regiony v oblasti školství.

Metoda (nebo spíše metodologie) CLIL není sice zcela nová, ale zatím není v českém školství příliš rozšířená. Jedná se o integrované vzdělávání (CLIL = Content and

Language Integrated Learning), při němž dochází k propojení výuky cizího jazyka s výukou odborného předmětu. (Učebnice CLIL, 2022)²⁵

Job shadowing, přeloženo do češtiny jako Stínování zaměstnání, je jednou z nejběžnějších technik školení nových zaměstnanců. Zaměstnanec ucházející se o určitou pozici tráví na této pozici nejdříve čas jako pozorovatel pod vedením zkušených kolegů, kteří ho seznamují s každodenní rutinou a všemi podrobnostmi.

Projekt je schválen pro období prosinec 2020 – únor 2023 a podpořen z programu Erasmus+, Klíčová akce 2: Strategická partnerství ve vzdělávání. Kraj Vysočina koordinuje projekt spolu s českými partnery Vysočina Education, Gymnáziem Žďár nad Sázavou a Gymnáziem a Obchodní akademií Pelhřimov. Zahraničními partnery jsou Académie de Reims (Francie), Lycée Hugues Libergier (tj. gymnázium z francouzské Remeše), Dolní Rakousko (Oddělení vědy a výzkumu), Tampereen klassillinen lukio (tj. gymnázium z finského města Tampere) a jako asociovaný partner francouzský region Grand Est. Zahájení projektu významným způsobem zkomplikovala koronavirová pandemie a ztížené podmínky či nemožnost cestování z/do zahraničí. Kromě online setkání se uskutečnila i mobilita v listopadu 2021 ve finském Tampere, kde došlo především k výměně zkušeností s pedagogy i studenty gymnázia se zaměřením na výuku přírodních věd a také se zástupci města Tampere (prezentace strategie udržitelného rozvoje města Tampere).

11.3.2 Estonsko

Estonsko je jedna ze zemí vytipovaných Krajem Vysočina jako region, s nímž lze spolupracovat na odborné a případně i politické a společenské úrovni, a představená v rešerši možné nové zahraniční spolupráce Kraje Vysočina, kterou samospráva Kraje Vysočina projednala v roce 2021.

- Estonsko má pověst lídra v oblasti digitalizace a eGovernmentu, což je téma, s nímž se aktivně prezentuje i na mezinárodní úrovni. Obecně se na to váže celková problematika modernizace veřejné správy.
- Dosavadní kontakty Kraje Vysočina s Estonskem se uskutečnily nepřekvapivě právě v digitální oblasti a na úrovni odboru informatiky Krajského úřadu Kraje Vysočina.

²⁵(2022). Načteno z Učebnice CLIL:
https://www.ucebniceclil.cz/downloads/Brozura_CLIL_Labyrinth.pdf

- Kraj Vysočina může pomocí takové spolupráce dále rozvíjet svoji ambici být kvalitní a moderní institucí.

Účast na česko-estonském workshopu pro země Východního partnerství, Digital Transformation and Public Administration Reform: Ensuring Resilience and Mitigating Risks

Zástupci Kraje Vysočina byli přizváni Ministerstvem zahraničních věcí ČR k účasti na mezinárodním workshopu, který se konal v říjnu 2021 v estonském Tallinnu. Seminář pořádalo Česko a Estonsko s podporou evropských institucí pro země Východního partnerství, tedy postsovětské země, které spolupracují s EU na základě asociačních dohod. Estonsko patří v Evropě k lídrům v elektronizaci veřejné správy i eGovernmentu.

Seminář v říjnu 2021 se soustředil hlavně na téma kyberbezpečnosti v regionálních zdravotnických zařízeních, což byla tematická část zajišťovaná českou stranou. Odborníci z Estonska se zaměřili zejména na rizika spojená s digitalizací státní a veřejné správy. Kraj Vysočina prezentoval oblast kybernetické bezpečnosti a informace k iniciativě hSOC, která sdružuje řadu aktérů pro společné řešení kybernetické odolnosti nemocnic.

Na české straně se spolu s pořadatelem z Ministerstva zahraničních věcí zúčastnili i experti Národního úřadu pro kybernetickou a informační bezpečnost (NÚKIB), Ministerstva vnitra a think-tanku Evropské hodnoty. Hlavním partnerem na estonské straně bylo Estonské centrum pro mezinárodní rozvoj, mezi prezentujícími pak i zástupci estonských vládních úřadů a municipalit.

Cesta byla využita k získání důležitých kontaktů, které budou dále rozvíjeny, zejména v oblasti digitalizace a středního školství a v jejich vzájemném provázání.

11.3.3 Čínská republika (Tchaj-wan)

Partnerem spolupráce je Thajpejská hospodářská a kulturní kancelář v Praze (TECO). Vzhledem k pokračující pandemické situaci byly projektové aktivity stále omezené. Přesto byly zahájeny plánované aktivity v oblasti kybernetické bezpečnosti ve zdravotnictví, jak bylo předjednáno na delegaci Senátu na Tchaj-wan ve dnech 29. 8. – 4. 9. 2020.

Během celého roku 2021 probíhala online jednání mezi zástupci odboru informatiky krajského úřadu, odboru analýz a projektového řízení, odboru informačních technologií Nemocnice Havlíčkův Brod a specialistů z Institutu kybernetické bezpečnosti Tchaj-wan ohledně společného projektu a výměny zkušeností v oblasti kybernetické bezpečnosti nemocnic. Tyto aktivity jsou dále sdíleny na národní úrovni ČR – pracovní skupina kybernetické bezpečnosti CESNET.

V říjnu 2021 bylo podepsáno Memorandum o porozumění mezi Krajem Vysočina a Institutem pro informační průmysl o detailech spolupráce v oblasti kybernetické bezpečnosti nemocnic a zdravotního sektoru, které bylo následně schváleno usnesením ZK 0442/07/2021/ZK.

Během listopadu a prosince 2021 byly domluveny technické parametry využití tchaj-wanské technologie kybernetické bezpečnosti v prostředí Nemocnice Havlíčkův Brod s tím, že výsledky projektu budou známy v prvním čtvrtletí 2022 spolu s rozvojem dalších aktivit.

Dalšími aktivitami realizovanými v rámci partnerství s TECO jsou:

eAmbulance

Jedná se o regionální systém objednávání do nemocničních ambulancí. Má více než 90 tisíc uživatelů a bylo jeho prostřednictvím realizováno již více než 450 tisíc objednávek pacientů. Projekt využívá všech pět regionálních nemocnic, jejich systémy jsou integrovány do jednoho společného. Projekt získal cenu za nejlepší online službu České republiky v roce 2017.

Průvodce 4U

Je mobilní naváděcí systém využívající technologii rádiové bezdrátové komunikace NFC (Near field communication), QR kódy, web. Uživatelům zprostředkuje zvuk, video, fotografie, text v 5 jazicích. Připojeny k systému jsou tři regionální muzea, hrady a zoologická zahrada v Jihlavě.

Ve Žďáře nad Sázavou je funkční městský naváděcí systém Zdar4U, který je v provozu od května 2017.

Energetický management

System realizovaný ve spolupráci s Institutem pro informační průmysl Tchaj-wan a Tatung se stará o řízení energie, inteligentní zásuvky, nezávislý systém mimo síť s inteligentním měřičem. Zatím je využit pouze pro vzdělávání ve Střední průmyslové škole Třebíč, očekává se o rozšíření do dalších příspěvkových organizací kraje.

Inteligentní systém správy a monitorování LED

System je instalován v Nemocnici Pelhřimov a Střední průmyslové škole v Pelhřimově. Jeho podstatou je management venkovní i vnitřní spotřeby a vnitřní správy osvětlení – stmívání.

Každoroční znalostní cesta studentů a učitelů technických středních škol na Tchaj-wan

Pro tuto studijní cestu je vždy vybráno osm studentů a jeden učitel ze čtyř středních odborných škol v Kraji Vysočina. Tématy studijní cesty byly dosud elektromobilita, autonomní doprava, kybernetická bezpečnost, monitorování energie, IoT = Síť fyzických zařízení, vozidel, domácích spotřebičů a dalších zařízení, která jsou vybavena elektronikou, softwarem, senzory/čidly a hlavně síťovou konektivitou. Ta umožňuje těmto zařízením se navzájem propojit a vyměňovat si data (IoT PORT, 2022)²⁶.

V době koronavirové pandemie z důvodu omezeného cestování byl projekt pozastaven, obnoven bude v roce 2022.

²⁶(2022). Načteno z IoT PORT: https://www.iotport.cz/iot-novinky/ostatni-clanky-o-iot/co-to-je-iot?gclid=CjwKCAjwoduRBhA4EiwACL5RP042w8Q0uPhU2TcYDt3CxGF-MCjcl5iJOakMecFjk9IPXgU17uNzfBoCKFsQAvD_BwE

12 Projekt Vaříme společně

V roce 2013 vyústila spolupráce Kraje Vysočina a partnerského francouzského regionu Région Champagne-Ardenne (nyní Région Grand Est) v předložení společné projektové žádosti v rámci programu Erasmus+ na projekt strategického partnerství v oblasti školního vzdělávání. V roce 2014 byl projekt schválen a Kraj Vysočina jako koordinátor započal v říjnu 2014 jeho realizaci.

Cílem tohoto záměru bylo zvýšit kvalitu odborného vzdělávání v gastro oborech, vytvářet a sdílet inovativní přístupy a postupy v odborném vzdělávání a vyměňovat si zkušenosti. Projekt si kladl dále za cíl zvýšit kompetence pedagogických pracovníků v odborném vzdělávání, přinést nové postupy do výuky, najít nové přístupy k žákům, a to jak na úrovni pedagogických pracovníků škol, tak i na úrovni zřizovatele. Součástí těchto cílů bylo shrnutí postupů do zásadních výstupů. Prioritním tématem bylo vzdělávání v gastronomii, tedy v oboru, ve kterém má francouzská kuchyně jako nejoceňovanější kuchyně světa co nabídnout. Ale zahanbit se nenechala ani česká kuchyně a český systém odborného vzdělávání. Mezi další témata patřila i spolupráce škol s firmami a restauracemi, využívání místních a regionálních produktů, biopotravin, ale i gastrokultura a školní stravování.

Na projektu spolupracovali na obou stranách partneři jak z oblasti odborného školství, tak z odborné veřejnosti, např. Académie Nationale de Cuisine, tedy národní gastronomická akademie, jejímž cílem je podporovat, chránit, vyučovat a šířit francouzskou národní gastronomii a navázat na tradice jak ve Francii, tak v zahraničí. Spolupráce přinesla své výsledky. V rámci projektu proběhla tzv. mezinárodní projektová setkání a krátkodobé stáže pedagogických pracovníků, v rámci kterých vycestovalo na 60 účastníků mobilit.

Reálný výstupem projektu byla kuchařka s výukovými materiály v angličtině, francouzštině a češtině, kdy recepty společně vařili při stážích čeští a francouzští učitelé odborných předmětů ze zapojených škol za asistence žáků.

Pro žáky byly zpracované metodické listy do odborných předmětů opět v trojjazyčné verzi, vztahující se k receptům. V rámci projektu vznikla rozsáhlá elektronická publikace, tzv. e-book, se shrnutím výstupů a s recepty, které se nevešly do kuchařky a se slovníčkem kulinářských výrazů.

12.1 Erasmus+ (2014–2020)

Erasmus+ je program EU na podporu vzdělávání, odborné přípravy, mládeže a sportu v Evropě. V letech 2014–2020 jeho rozpočet činil 14,7 miliardy EUR, poskytl více než 4 milionům Evropanů příležitost studovat, školit se, získávat zkušenosti a dobrovolnictví v zahraničí.

Erasmus+ neposkytoval příležitosti jen studentům. Sloučením sedmi předchozích programů nabídl příležitosti pro širokou škálu jednotlivců a organizací.

Cílem programu Erasmus+ na období 2014–2020 bylo přispět ke strategii Evropa 2020 pro růst, zaměstnanost, sociální spravedlnost a začleňování, jakož i k cílům ET2020, strategického rámce EU pro vzdělávání a odbornou přípravu.

V letech 2014–2020 se program rovněž zaměřil na podporu udržitelného rozvoje svých partnerů v oblasti vysokoškolského vzdělávání a přispěl k dosažení cílů strategie EU pro mládež.

Konkrétní problémy řešené programem zahrnovaly: snížení nezaměstnanosti, zejména mezi mladými lidmi; podpora vzdělávání dospělých, zejména pro nové dovednosti a dovednosti požadované trhem práce; povzbuzování mladých lidí k účasti na evropské demokracii; podpora inovací, spolupráce a reform; snížení předčasného ukončování školní docházky; Podpora spolupráce a mobility s partnerskými zeměmi EU.

Program Erasmus+ 2014–2020 nabídl příležitosti pro jednotlivce (strávit období mobility nebo dobrovolnictví v zahraničí a získat jazykové školení) i organizace (aby spolupracovaly v rámci projektových partnerství v oblasti akademického a odborného vzdělávání, škol, vzdělávání dospělých a evropských sportovních akcí).

Erasmus+ rovněž podpořil výuku, výzkum, vytváření sítí a politické debaty o tématech EU.

Program Erasmus+ na období 2014–2020 měl silný mezinárodní rozměr: úzce spolupracoval s partnerskými zeměmi, zejména v oblasti vysokoškolského vzdělávání a mládeže, prostřednictvím institucionálních partnerství, spolupráce mládeže a mobility po celém světě.

(Evropská výkonná agentura pro vzdělávání a kulturu, 2022)²⁷

²⁷(2022). Načteno z Evropská výkonná agentura pro vzdělávání a kulturu: https://www.eacea.ec.europa.eu/grants/2014-2020/erasmus_en

Erasmus+ je rozdělen na tři klíčové akce:

- Vzdělávací mobilita – KA 1
- Strategická partnerství – KA 2
- Podpora reforem vzdělávací politiky – KA 3

Projekt Vaříme společně/Cooking together je podpořen z akce Strategická partnerství – KA 2.

Klíčová akce 2 – strategická partnerství umožňuje všem organizacím činným v odborném vzdělávání a přípravě spolupracovat na mezinárodních projektech, jejichž cílem je výměna zkušeností mezi partnery, zavádění inovativních postupů a zvyšování kvality vzdělávacího procesu.

Strategická partnerství by měla zahrnovat nejvhodnější a co nejrozmanitější škálu partnerů s cílem využít jejich odlišných zkušeností, profilů a specifických odborných znalostí při vytváření relevantních a vysoce kvalitních výstupů projektu.

Partneři projektu

V rámci projektu Vaříme společně/Cooking together jsou partnery nejen odborné školy z Kraje Vysočina a z Grand Est, ale za francouzskou stranu také Národní kulinářská akademie (Académie Nationale de Cuisine), za českou stranu Vysočina Education.

Koordinátorem projektu byl Kraj Vysočina.

Hlavním partnerem projektu Region Champagne-Ardenne (Grand Est).

Partneři – Grand Est

- Lycée des Métiers de Bazeilles – střední škola hotelová, obchodní a cestovního ruchu, nabízí také bakalářské studium;
- Lycée Professionnel – Lycée des Métiers Gustave Eiffel – střední škola hotelová a cestovního ruchu z Remeše;
- Lycée Polyvalent Denis Diderot – střední škola obchodní a technická;
- Centre de Formation d'Apprentis Interpro d L'Aube – středisko odborného vzdělávání v oblasti služeb, obchodu a gastronomie;
- Académie Nationale Champagne-Ardenne, Regional Delegate, de Cuisine – národní asociace gastronomie;

- Académie (Rectorat) de Reims;

Partneři – Kraj Vysočina

- Hotelová škola Světlá a Střední škola řemesel Velké Meziříčí;
- Obchodní akademie, střední zdravotnická škola, Střední odborná škola služeb a jazyková škola s právem státní jazykové zkoušky (OZS);
- Obchodní akademie a Hotelová škola Třebíč;
- Obchodní akademie a Hotelová škola Havlíčkův Brod;
- Vysočina Education, příspěvková organizace Kraje Vysočina.

Smluvní vztahy

V roce 2014 byla podepsána Grantová smlouva pro projekt s více příjemci v rámci programu ERASMUS+, příjemci byly Kraj Vysočina a Dům zahraniční spolupráce.

V roce 2015 byla uzavřena Smlouva o partnerství mezi Krajem Vysočina a Région Champagne-Ardenne (Grand Est) za účelem realizace společného projektu.

Rozpočet projektu

Přidělený maximální grant projektu je 94 365 EUR.

Projekt byl financován z prostředků finanční podpory v rámci programu Erasmus+: Comenius – KA 2.

Finanční prostředky bylo možné použít pouze na úhradu nejnutnějších způsobilých výdajů, které byly každému z asociovaných partnerů hrazeny po ukončení aktivity a po předání kopií účetních dokladů souvisejících s realizací aktivity nebo mobility (zahraniční cesty zaměstnance).

Finanční prostředky byly poskytovány bezhotovostně na účet uvedený ve Smlouvě o partnerství, jako příspěvek na provoz, a to do 30 dnů po předložení dílčích výstupů a relevantních účetních dokladů.

Doba realizace projektu

1. 9. 2014 – 31. 8. 2016

Cíle projektu

Spolupráce regionů Kraj Vysočina a Champagne-Ardenne (Grand Est) započala v roce 2006. Oblast školství jednou z nejdůležitějších. Projekt byl realizován za podpory vedení obou krajů (především hejtmanů).

Hlavní cíle projektu:

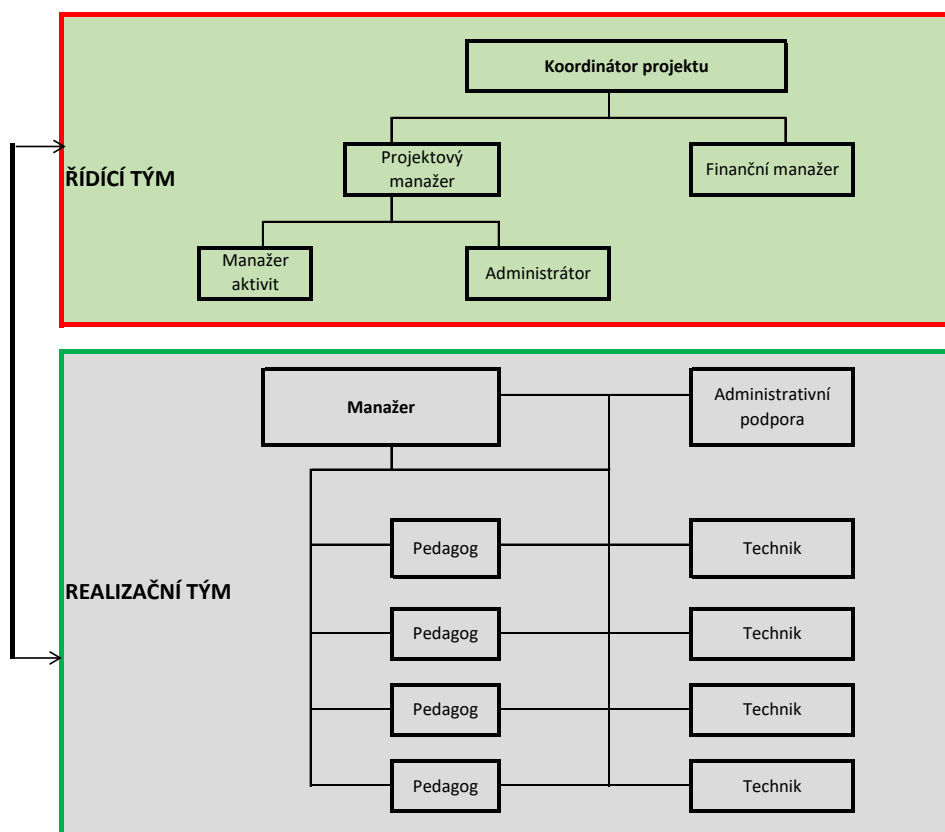
- zvýšení kvality a významu vzdělávání v obou partnerských regionech při zapojení krajských úřadů a škol;
- vývoj a zavádění inovativních metod do výuky;
- sdílení příkladů dobré praxe v oblasti vzdělávání i v přístupu k žákům;
- výměna zkušeností na poli vzájemné spolupráce škol a firem v oblasti gastronomie;
- shrnutí všech zkušeností do knihy receptů a podpůrných metodických materiálů;
- spolupráce na úrovni partnerských regionů;
- interkulturní vzdělávání a celoživotní učení.

Organizace projektu

Všechny aktivity projektu byly organizovány „regionálním řídicím týmem“. Jeho členové jsou představitelé Champagne-Ardenne (Grand Est), Kraje Vysočina a partneři.

Řídicí výbor především:

- Zajišťuje komunikaci mezi příjemcem (Kraj Vysočina) a partnery projektu;
- Provádí implementaci, monitoring a evaluaci indikátorů;
- Hodnotí aktivity projektu a sleduje jejich přidanou hodnotu;
- Zajišťuje realizaci projektových aktivit i z pohledu finančního řízení.

Obrázek 7 Organizační struktura projektu

Mezinárodní projektová setkání

V rámci projektu se uskutečnila tato mezinárodní projektová setkání (Transnational project meetings):

1) Transnational project meeting 18. 12. 2014

Přijímací organizace Region Champagne-Ardenne (Grand Est), počet účastníků 2 – náplní bylo především nastavení spolupráce mezi oběma regiony a partnery, diskuse o podmínkách Smlouvy o spolupráci, přestavení francouzských partnerů.

2) Transnational project meeting 18.–19. 2. 2015

Přijímací organizace Kraj Vysočina, počet účastníků 7 – zejména management škol, zástupci zřizovatele s cílem získat znalosti o organizaci odborného vzdělávání v oblasti gastronomie, síti škol, příklady dobré praxe v oblasti spolupráce škol a restaurací, řízení restaurace jako součást odborného vzdělávání.

3) Transnational project meeting 10.–13. 3. 2015

Přijímací organizace Region Champagne-Ardenne (Grand Est), počet účastníků 9 – management škol, zástupci zřizovatele a partnerů (včetně Rectorat of Reims) –

představení odborného vzdělávání v Kraji Vysočina, diskuse o síti škol a jejich velikosti, spolupráce škol a restaurací, představení navazujícího projektu "Gastroakademie", obsah vzdělávání v návaznosti na obory vzdělávání v oblasti hotelnictví a turismu a gastro oborů.

4) Transnational project meeting 9.–10. 5. 2016

Přijímající organizace Kraj Vysočina, 1 účastník – zástupce nově vzniklého regionu Grand Est – diskutován vliv reformy veřejné správy na možnosti spolupráce mezi oběma regiony a partnery projektu, možnosti spolupráce jednotlivých škol v oblasti gastronomie, příprava závěrečné konference projektu.

5) Transnational project meeting 22.–24. 6. 2016

Přijímající organizace Region Grand Est, počet účastníků 10 – opět především zástupci zřizovatele a managementu škol. Součástí závěrečná konference projektu, kde proběhla evaluace projektu a byly diskutovány možnosti další spolupráce mezi oběma regiony i mezi partnery projektu, včetně návaznosti na reformu veřejné správy ve Francii.

Mobility

1) Mobilita 13.–17. 4. 2015 v Kraji Vysočina

Počet účastníků 6. První dva dny se uskutečnily na Obchodní akademii a Hotelové škole v Havlíčkově Brodě. Kromě společného vaření, v rámci kterého bylo připraveno jedno menu do kuchařky, se uskutečnila návštěva místního pivovaru. Ve středu proběhla návštěva prodejny místních potravin a vegetariánské restaurace, diskuse projektových týmů probíhala v návaznosti na to o trendech ve stravování tímto směrem, tedy se zaměřením na využívání místních produktů, výrobků místních farmářů a bio potravin. Další dva dny byl společný program na Hotelové škole Světlá a Střední odborné škole řemesel ve Velkém Meziříčí. Zde opět probíhalo společné vaření jednoho menu, na kterém se účastníci opět dozvěděli o lokálních produktech a jejich zpracování. V rámci návštěvy se účastníci v souladu s plánovaným programem a projektem zúčastnili exkurze ve firmě LACRUM Velké Meziříčí, návštěvy lokálního pivovaru (Malostránský pivovar) a Jelínkovy vily Velké Meziříčí – restaurace zaměřené na přípravu rybích produktů z lokálních zdrojů a rovněž prohlídka školního tréninkového centra. Mobility se zúčastnili především zaměstnanci zapojených partnerů (učitelé).

2) Mobilita 22.–26. 6. 2015 v Regionu Champagne-Ardenne (Grand Est)

Počet účastníků 6 – učitelé z hotelových škol z Jihlavy, Velkého Meziříčí, Třebíče a Havlíčkova Brodu si ve cvičné kuchyni hostitelské školy – Lycée polyvalente de Denis Diderot de Langres – společně se svými francouzskými kolegy vyzkoušeli každý den uvařit jedno menu z tradiční lokální kuchyně za použití místních produktů. Škola se účastníkům prezentovala v široké škále svých oborů vzdělávání. Během společného vaření proběhlo mnoho diskusí o procesech přípravy jednotlivých jídel a metodách výuky pro žáky. V odpoledních hodinách probíhaly různé gastronomické exkurze (místní pivovar, místní producent šampaňského, návštěva obchodu s místními potravinami v Langres). Recepty z tohoto vaření byly rovněž použity při tvorbě kuchařky a e-book.

3) Mobilita 21.–5. 9. 2015 v Kraji Vysočina

Počet účastníků 6. Vaření se uskutečnilo ve dvou školách (Obchodní akademii a Hotelové škole Třebíč a Obchodní akademii, Střední zdravotnické škole, Střední odborné škole obchodu a služeb a Jazykové škole s právem státní jazykové zkoušky Jihlava).

Program byl zaměřený v souladu s projektovou žádostí na školní catering a gastro kulturu. Účastníci mobility z Francie se seznámili s provozem školní jídelny v Jihlavě, ve které jídla připravují rovněž žáci v rámci odborného výcviku. Jídlna je přístupná veřejnosti (tak jako tomu je ve Francii), ale nefunguje v režimu restauračního provozu (na rozdíl od odborného výcviku ve Francii, kde žáci pracují v provozech určených jen veřejnosti a stravování žáků je oddělené od tohoto provozu). Na každé ze škol bylo připraveno opět jedno menu, na jehož přípravě se podíleli společně učitelé odborného výcviku z Kraje Vysočina a Champagne-Ardenne, v rámci přípravy byly diskutovány nejen techniky přípravy menu, ale i způsob zapojení žáků. Vybraní žáci se zapojili rovněž do společného vaření. Obě školy se rovněž prezentovaly francouzským partnerům (představeny byly nejen obory gastro), proběhla diskuse o zásobování a zapojení komerčních firem do odborného vzdělávání (pořádání soutěží, podpora talentů apod.).

4) Mobilita 12.–16. 10. 2015 v Regionu Champagne-Ardenne (Grand Est)

Počet účastníků 8. Další mobilita se uskutečnila v Troyes. Představena byla škola CFA de Troyes, kde kromě gastro oborů se vyučují i další obory odborného vzdělávání. Na škole probíhala společná příprava dvou menu, které byly využity pro zásadní výstupy

projektu. Při vaření byly použity lokální potraviny (růžové sušenky, remešská hořčice, místní masné speciality, ryby a šneci). V rámci mobility proběhla exkurze vinného sklepa Maison Mercier a Epernay, návštěva lokálního výrobce šampaňského, kde byl diskutován rozdíl velko a malovýroby. Součástí mobility byla návštěva Veletrhu šumivých vín VITEff v Epernay, kde byla představena především technologie zpracování (technika a vybavení). Součástí veletrhu byla gastroshow, na které se podílel jeden z účastníků mobility projektu a to Mr. Jean-Claude Pelletier v roli porotce, zástupce Académie Nationale de Cuisine. Na veletrhu byly rovněž prezentovány místní produkty a jídla z místních potravin (La semaine du gout). Pomyslným vrcholem této mobility byla návštěva kuchyně horní komory francouzského parlamentu – Senátu, kde byl účastníkům představen způsob servírování jídel a prakticky i příprava pokrmů (vaří zde remešský kuchař Philippe Mille, pod jehož záštitou se koná prestižní soutěž studentů ve Francii, které se účastní žáci ze zapojených škol v Kraji Vysočina – v roce 2015 žáci z Havlíčkova Brodu, v roce 2016 to budou žáci z Jihlavy).

5) Mobilita 9.–13. 5. 2016 v Kraji Vysočina

Poslední mobilita projektu se uskutečnila v Třebíči (Obchodní akademie Dr. Albína Bráfa, Hotelová škola a Jazyková škola s právem státní jazykové zkoušky Třebíč). Škola připravila prezentaci odborného vzdělávání a dále prezentovala carving – metodu vyřezávání ovoce, kterou žáci školy absolvují v rámci odborné výuky. V této metodě se pak zapojují i do různých soutěží, ve kterých získávají v celostátním měřítku přední místa a škola je pořadatelem obdobné soutěže. Francouzské účastníky mobility tato metoda velmi zaujala, protože není ve francouzském odborném vzdělávání v oblasti gastronomie obvyklá. Francouzští učitelé projevíli zájem zúčastnit se příštích ročníků soutěže se svými žáky. Kromě společného vaření došlo na této části mobility na zhodnocení projektu a na diskusi o možné další spolupráci (zejména zahraniční mobility žáků zapojených škol). Účastníci mobility navštívili regionální trh. 12. 5. byli v Obchodní akademii a Hotelové škole v Havlíčkově Brodě. Část mobility probíhala jako společné vaření dalšího menu včetně prezentace typických nápojů, další část se věnovala "školní restauraci", externímu pracovišti této školy. Byla diskutována otázka provozu těchto restaurací (ve Francii součástí každé školy, v Kraji Vysočina pouze dvě školy provozují toto zařízení, v Havlíčkově Brodě nově od roku 2016). Další část mobility probíhala v Jihlavě a přilehlém okolí. Na téma regionální potravina a

regionální specifika proběhla návštěva Telče s návštěvou prodejen s regionálními produkty a dále návštěva francouzského bistra “Bistrot de papa” Horní Dubenky, kde vaří francouzský kuchař. S účastníky mobilit proběhla diskuse o restauračním provozu ve Francii a v České republice, kdy byly rovněž zhodnoceny podmínky restauračního podnikání v obou zemích, v návaznosti na to i kvalita odborného vzdělávání v obou zemích. Všichni účastníci se shodli, že žáci z francouzských škol jsou lépe připraveni pro "okamžitý vstup" do praxe, ať už na pozicích zaměstnanců či podnikatelů. V rámci mobility byla rovněž diskutována spolupráce restaurací a škol.

Na Krajském úřadě Kraje Vysočina se uskutečnila schůzka k dosavadnímu zhodnocení projektových aktivit a možnostem další spolupráce mezi oběma regiony a partnery. Další část mobility proběhla ve škole v Jihlavě (Obchodní akademie, Střední zdravotnická škola, Střední odborná škola služeb a Jazyková škola s právem státní jazykové zkoušky Jihlava, Karoliny Světlé 4428/2, 58601 Jihlava) – krátká prezentace školy a zhodnocení dosavadního průběhu spolupráce, včetně vaření z regionálního produktu.

Shrnutí rozpočtu

PIC kód organizace	Řízení projektu a realizace	Mezinárodní projektová setkání	Zásadní výstupy	Diseminační akce	Výukové/vzdělávací/školící aktivity			Náklady na účastníky se specifickými potřebami	Mimořádné náklady	Mimořádné náklady - Finanční záruka	Celková částka (vypočítaná)	Celková částka (Upravena)
					Cestovní náklady - EU	Pobytové náklady - EU	Grant na jazykovou přípravu					
997519289	12,000.00	11,500.00	12,485.00	0.00	4,125.00	7,500.00	0.00	0.00	5,094.95	0.00	53,279.95	52,135.59
922808434	6,000.00	0.00	0.00	0.00	2,200.00	4,000.00	0.00	0.00	0.00	0.00	12,200.00	12,200.00
943703204	0.00	4,780.30	0.00	0.00	3,300.00	6,000.00	0.00	0.00	0.00	0.00	14,475.00	14,080.30
Celkem	18,000.00	16,280.30	12,485.00	0.00	9,625.00	17,500.00	0.00	0.00	5,094.95	0.00	79,954.95	78,415.89

Tabulka 1 Shrnutí rozpočtu, zdroj: Závěrečná zpráva projektu Vaříme společně/Cooking together

12.2 Výsledky a diskuse

12.2.1 V rámci projektu vznikly tyto zásadní výstupy, které byly určeny jako projektové cíle

Brožura projektu – e-book

Shrnuje veškeré materiály, které vznikly v rámci projektu – všechny recepty ze společných vaření (některé se nevešly do kuchařky a bylo jich více na rámec projektové žádosti, proto byly převzaty do brožury), slovníček gastro výrazů, pracovní listy pro žáky, fotografie z výstavy projektu, shrnutí projektu.

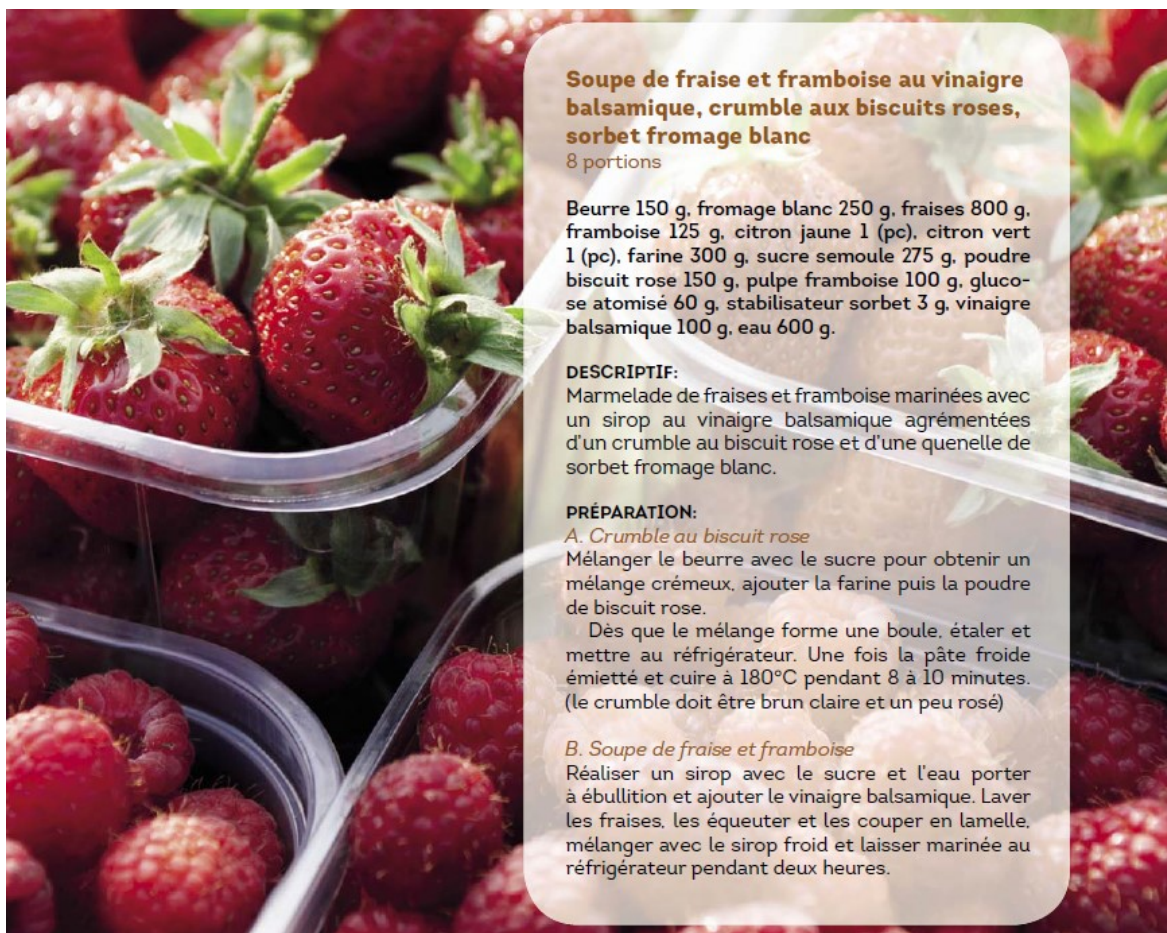
Kuchařka

Kuchařská kniha s recepty v trojjazyčné verzi, se slovníčkem z oblasti gastronomie (FR/AJ/CJ). Kuchařka obsahuje recepty, které vařili společně učitelé (za účasti žáků) během stáží. Recepty jsou tvořeny s ohledem na regionální specifika obou krajů/zemí za využití místních surovin. Kuchařka vznikla v tištěné i elektronické verzi.

Ukázka receptu z Kuchařky Vaříme společně/Cookong together

Obrázek 8 Kuchařka Vaříme společně/Cookong together, zdroj: elektronická verze kuchařky Vaříme společně/Cooking together, str. 60 (neveřejné)

Obrázek 9 Kuchařka Vaříme společně/Cookong together, zdroj: elektronická verze kuchařky Vaříme společně/Cooking together, str. 62 (neveřejné)

12.2.2 Získ kompetencí

Kromě zásadních výstupů projektu měl projekt významný dopad na zvýšení kvality odborného vzdělávání. Díky účasti na mobilitách získali učitelé i další účastníci celou řadu kompetencí, např. v oblasti odborných dovedností používání nových metod a postupů při vaření francouzských jídel, rozšíření znalostí z oblasti gastronomie a přípravy jídel, uplatnění profesionálních technik, dovednost zvláštních technik přípravy potravin, např. příprava neobvyklých dezertů, masitých pokrmů, zpracování ryb a příprava jídel z mořských produktů, mražené speciality, vegetariánské pokrmy, aranžování stolů, podávání nápojů (zejména místní specifika – šampaňské víno, místní likéry), sestavování jídelního a vinného lístku, technologie přípravy pekárenských výrobků a místních produktů.

V oblasti řídicích kompetencí jsou to pak schopnost koordinovat, schopnost rozhodovat, vůdčí schopnosti, řízení pracovních aktivit a finančních zdrojů, dovednost organizace času, schopnost stanovení cílů, asertivita; v oblasti jazykových a

komunikačních kompetencí: základní komunikace v anglickém jazyce, účastníci dále získali sociální schopnosti a dovednosti, např. schopnost pracovat v týmu, pohotovost a ohleduplnost, interkulturní kompetence a ostatní schopnosti a dovednosti.

12.2.3 Dotazníkové šetření

Účastníci krátkodobé vzdělávací aktivity (tzv. mobility) byli dotazováni prostřednictvím online dokumentu v google na jejich očekávání před cestou a poznatky získané po absolvování cesty.

Vyhodnoceny a zformulovány byly nejčastější odpovědi.

Otázky CZ:

Jaká byla Vaše očekávání před mobilitou?

Splnila mobilita Vaše očekávání?

Co jste se podle Vašeho názoru hlavně naučili po dobu pobytu v zahraničí?

Co se Vám naopak nepodařilo? S čím jste měli problém se vyrovnat?

Co se Vám na mobilitě v zahraničí nejvíce líbilo?

S čím jste naopak nebyli spokojení?

Ohodnoťte přínos pro Váš profesní rozvoj.

Stejný formulář pro zpětnou vazbu byl použit pro francouzské účastníky mobility.

Otázky EN:

What are your expectations?

Did the mobility fulfil your expectations?

What did you mainly learn during the mobility according to your opinion?

What did not you manage? What did you have problems to cope with?

What did you like the most?

What were you not happy about?

Assess the impact on your professional development.

Vyhodnocení dotazníkového šetření

Otázka „Jaká byla Vaše očekávání před mobilitou?“:

Čeští učitelé před mobilitou očekávali zejména:

- vařit a ochutnat typická francouzská jídla
- seznámit se s gastronomickými trendy ve Francii
- poznat způsoby výuky učňů a pochopit systém fungování učňovského školství
- naučit se francouzská odborná slova
- ochutnat regionální produkty
- poznám nové recepty
- seznámit se s trendy ve stolování

Francouzští učitelé se vyjadřovali, že je zajímavá způsob práce s žáky a využití místních surovin, práce s čerstvými surovinami a regionální kuchyně.

Otázka „Splnila mobilita Vaše očekávání?“:

Všichni respondenti odpověděli, že jejich očekávání projektové mobility splnily.

Otázka „Co jste se podle Vašeho názoru hlavně naučili po dobu pobytu v zahraničí?“

Čeští učitelé:

- připravovat hlemýždě, kohouta na víně, sorbety, raky
- způsob servisu jídel
- precizní příprava ingrediencí
- využívat suroviny, všechny jejich části
- připravovat omáčky odlišným způsobem od našeho
- připravovat zmrzliny a zařazovat je do programu výuky naší školy
- finální expedice jednotlivých výrobků v moderním pojetí
- ozdobná úprava žampionů před tepelnou úpravou
- zlepšení technologických postupů, porcování ryb, výroba listového těsta
- tendenci upřednostňování regionálních potravin

Francouzští učitelé:

- využití regionálních potravin
- příprava knedlíků a omáček

- seznámili jsme se s místními nápoji podávanými k jídlům

Otázka „Co se Vám naopak nepodařilo? S čím jste měli problém se vyrovnat?“

Čeští učitelé:

- domluva – jazyk
- náročnost výroby moučníků a jejich specifika
- malý kontakt s žáky

Francouzští učitelé:

- Francouze překvapila menší samostatnost našich žáků a velmi striktní pravidla našich cvičných kuchyní

Otázka „Co se Vám na mobilitě v zahraničí nejvíce líbilo?“

Čeští učitelé:

- Prostředí, vlídnost, možnost prohlédnout si památky ve volném čase památky
- preciznost a dokonalost práce
- profesionalita francouzských kolegů
- ochota a obětavost mistrů kuchařů
- možnost ochutnat francouzské speciality
- připravenost programu

Francouzští učitelé:

- možnost potkat české kolegy
- ochutnávka a výroba jídel české kuchyně
- program i pro volnočasové aktivity

Otázka „S čím jste naopak nebyli spokojeni?“

Účastníci z Kraje Vysočina i francouzského regionu Grand Est by ocenili možnost opakovaných návštěv.

Otázka „Ohodnot'te přínos pro Váš profesní rozvoj.“

V této otázce byla použita hodnotící škála 1–5 (1 nejlepší, 5 nejhorší).

Většina českých účastníků hodnotila přínos pro profesní rozvoj 1 nebo 2, Francouzští účastníci hodnotili přínos známkou 2 nebo 3.

Celkově byla vzdělávací aktivita hodnocena jako úspěšná, setkání přispěla k vzájemnému poznání, výměně zkušeností v oboru hotelnictví a vaření. Účastníci se také seznámili se systémem vzdělávání v gastro oborech v obou státech. Projektové aktivity přispěly k prohloubení další spolupráce v oblasti školství mezi oběma regiony, které dlouhodobě spolupracují i v jiných oblastech.

12.2.4 Co se vzdělávací gastronomické obory z Kraje Vysočina v rámci projektu naučily?

Především to, že každá kuchyně by měla splňovat několik „P“. Jsou to:

PESTROST, kdy vybrané pokrmy francouzské kuchyně mohou sloužit jako vzor chutné racionální výživy moderního člověka se spoustou zeleniny, libového masa, ryb a sýrů;

PŘESNOST, s jakou francouzští kuchaři vykrajovali jednotlivé ingredience, které se často ve finálním pokrmu ztrácely, byla z počátku nepochopitelná, a přesto měla významný podíl na celkovém vzhledu pokrmu a tzv. PREZENTACI, a znamenala současně i PRACNOST;

Překvapivě i PORCE mohou být řazeny mezi součást francouzské gastronomie, protože jejich velikost málokdy pokryla celý talíř a přesto se vaření ve Francii těší vážnosti a úctě;

POHÁR VÍNA v podobě neodmyslitelné sklenky servírované u každého chodu jídla zaujímá ve Francii výsostné postavení. Víno se pije pouze k jídlu a z každého jídla dokáže učinit obřad.

Také česká kuchyně má svou dlouholetou tradici a je vzácnou směsicí tradic a kultur. Francouzské kolegyně lákala sladká jídla, servírovaná jako hlavní chod, nečekanou zkušeností pro ně byla vegetariánská restaurace, kterou navštívili poprvé v životě a ve výuce využili celou řadu receptů na zajímavé polévky, recepty s typickými surovinami, jako jsou brambory či mák, doplněné často pro ně nepochopitelně chutí skořice.

Účastníci projektu se společně učili, společně vařili a společně tak přispěli ke kvalitnější přípravě budoucích kuchařů a dalších gastro profesí, s jejichž reprezentanty se snad v budoucnu setkáme ve školních jídelnách či českých restauracích.

13 Výsledky a shrnutí

Kraj Vysočina, stejně jako ostatní kraje, byl zřízen Ústavním zákonem v roce 2000. Za 22 let své působnosti navázal řadu paradiplomatických vztahů. Mezi jeho partnerské regiony patří spolková země Dolní Rakousko, Nitranský samosprávný kraj na Slovensku, francouzský region Grand Est, Zakarpatská oblast Ukrajiny a Minská oblast Běloruska. V diplomové práci jsou popsány důvody, proč byla spolupráce s Minskou oblastí přerušena. Zároveň je zde vysvětleno, proč Zastupitelstvo Kraje Vysočina v roce 2021 vypovědělo partnerství čínské provincii Hubei.

Kromě oficiálních partnerství má kraj v nestálé formě zastoupení v Bruselu, je členem regionálního uskupení Evropský region Dunaj-Vltava. Mezinárodní spolupráce probíhá i s dalšími důležitými partnery v zahraničí, například se subjekty z finského města Tampere či z Tchaj-wanu.

Aktivita spojené se zahraničím má na starosti Oddělení vnějších vztahů Krajského úřadu Kraje Vysočina. Toto oddělení zajišťuje propagaci kraje směrem k občanům. Je garantem jednotného vizuálního stylu, sponzoringu a marketingových aktivit. Organizuje celou řadu společenských akcí prezentujících kraj široké veřejnosti. Zajišťuje organizaci a přijetí oficiálních návštěv kraje (jak zahraničních, tak státních) včetně protokolární záležitosti. V neposlední řadě rozvíjí zahraniční partnerství, a to nejen na úrovni kraje, ale snaží se také (a možná především) na úrovni příspěvkových organizací a dalších subjektů s potenciálem praktické spolupráce motivovat k navazování přeshraničních kontaktů a k realizaci společných projektů.

Zahraněční spolupráce, to nejsou jenom diplomatické vztahy. Jsou to konkrétní aktivity, které mají hmatatelný dopad do regionu, a pro které je nutné hledat zdroj financování. Jsou využívány vlastní zdroje a z velké části evropské dotace. Konkrétně je to Evropský fond pro regionální rozvoj, který je nejdůležitějším ze strukturálních fondů Evropské unie a současně fond, ve kterém je největší objem financí. Obecným cílem fondu je posílení ekonomické a sociální soudržnosti v Evropské unii. Kraj Vysočina realizuje mnoho svých projektů díky programu Interreg V-A Rakousko Česká republika, jehož cílem je udržitelná přeshraniční spolupráce a pomoc ke zlepšení ekonomické, sociální a územní integrace. V rámci tohoto programu byly

v programovém období 2014–2020 realizovány celkově projekty v hodnotě 98 mil. EUR.

Kraj Vysočina využil v letech 2020 a 2021 program Interreg pro financování těchto projektů: Connecting Regions AT-CZ (podpora přeshraniční spolupráce mezi subjekty z obou stran hranice, naplňování společných strategií); Technická pomoc AT-CZ (financování odborného hodnocení kvality projektů); I-CULT – Internationale Kulturplattform/Mezinárodní kulturní platforma (propojení paměťových institucí, spolupráce muzeí, výstavní projekty); ConNat AT-CZ – Crossborder Habitat Network and Management – Connecting Nature AT-CZ (migrační koridory volně žijících živočichů, zelená infrastruktura); Lidová kultura/Volkskultur AT-CZ (ochrana tradiční lidové kultury, zvyklostí, řemesel); C4PE – Concepts for Professional Education in Border Region (zvýšení kvality odborné přípravy žáků středních škol, podpora jejich budoucího zaměstnání v přeshraničním hospodářském prostoru); DigiMe – Digitální a mediální kompetence pro žáky a učitele (zatraktivnění digitálních a technologických povolání pro žáky základních škol, podpora inovativního myšlení a podnikatelských dovedností); EduSTEM – Education in Science, Technology, Engineering and Mathematics (metoda badatelské výuky, rozvoj vzdělávání ve vědě, technice, informatice a matematice); DigiVill – Využití digitalizace ve veřejné správě (zlepšení přístupu obyvatel k digitálním technologiím, následné využití aplikací pro komunikaci s občany a pro společné plánování rozvoje území, přenos informací na komunální úroveň; Venkovské památky/Ländliche Denkmäler (zvýšení návštěvnosti malých venkovských památek, podpora venkovské turistiky); Digitalizace v cestovním ruchu-Digitalisierung im Tourismus (spolupráce mezi vzdělávacími institucemi a organizacemi zprostředkovávajícími kulturní dědictví široké veřejnosti, efektivní využití moderních online nástrojů, webových stránek, sociálních médií pro potřeby organizací kulturního cestovního ruchu); Přeshraniční přenos znalostí v oblasti Průmysl 4.0 (přenos znalostí a sdílení zkušeností v oblasti Průmysl 4.0 na rakousko-české hranici, cílovými skupinami jsou firmy, střední a vysoké školy a další organizace, které se věnují tématu Průmysl 4.0); Moorerlebnis OÖ-VY/Zážitek z rašeliniště HR-VY (ochrana společného přírodního dědictví rašelinišť a mokřadů regionu Mühlviertel a Geoparku Vysočina); Kvalifikace P4.0 (zvyšování kompetencí firem, středních a vysokých škol a dalších institucí ve vazbě na Průmysl 4.0,

spolupráce těchto subjektů a posílení přenosu znalostí v oblasti digitalizace na rakousko-české hranici).

Dalším programem, který Kraj Vysočina už několikrát využil pro financování projektů, je program Evropské unie Erasmus+. Ten podporuje zahraniční mobilitu studentů a pedagogů v Evropě. Umožňuje výjezdy a podporuje mezinárodní spolupráci. Přináší inovaci do vzdělávání a mezi účastníky podporuje rozvoj dovedností. Českým organizacím zpřístupňuje zahraniční zkušenosti a pomáhá jim při navázání cenné mezinárodní spolupráce.

Jedním z projektů realizovaných v rámci programu Erasmus+ je projekt strategického partnerství v oblasti školního vzdělávání Vaříme společně/Cooking together. Byl realizován v letech 2014 až 2016. Koordinátorem projektu byl Kraj Vysočina a hlavním partnerem region Champagne-Ardenne (nyní Grand Est).

Kraj Vysočina a Champagne-Ardenne kraj dlouhodobě úzce spolupracují. Partnerství mezi oběma kraji bylo zahájeno v roce 2006 podpisem smlouvy o partnerství. Region Grand Est, který vznikl sloučením Alsaska, Champagne-Ardenne a Lotrinska, existuje od 1. ledna 2016.

Vzdělávání a odborná příprava je jedna z klíčových oblastí, na které se partnerství od počátku zaměřuje. Předložení projektu v rámci programu Erasmus+ bylo logickým vyústěním dlouhodobé spolupráce a snahou o navázání jejích dosavadních výsledků. Hlavním cílem projektu bylo zvýšit kvalitu odborného vzdělávání v gastronomických oborech, vytvářet a sdílet inovativní přístupy a postupy v odborném vzdělávání a výměna zkušeností. Mezi další cíle patřilo zvýšení kompetencí pedagogických pracovníků v odborném vzdělávání, přinést nové postupy do výuky, najít nové přístupy k žákům, sdílet zkušenosti a to jak na úrovni pedagogických pracovníků, škol, tak i na úrovni zřizovatele.

Do projektu byli zapojeni tyto partneři: Hotelová škola Světlá a Obchodní akademie Velké Meziříčí; Obchodní akademie, Střední zdravotnická škola, Střední odborná škola služeb a Jazyková škola s právem státní jazykové zkoušky Jihlava; Obchodní akademie Dr. Albína Bráfa, Hotelová škola a Jazyková škola s právem státní jazykové

zkoušky Třebíč. Všechny tyto školy vyučují gastronomické obory, z nich pochází cílová skupina projektu, tedy pedagogičtí pracovníci a management škol, kteří jsou zodpovědní za kvalitu odborného vzdělávání.

Partnerem projektu byla rovněž Vysočina Education – příspěvková organizace Kraje Vysočina, zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků a středisko služeb školám. Tato organizace dlouhodobě spolupracuje na zvýšení odborných kompetencí učitelů, je organizací, která propojuje jednotlivé školy a vytváří síť s různým zaměřením. Je zkušeným realizátorem projektů z různých dotačních titulů.

Na francouzské straně to byli tyto partneři: Académie de Reims; Académie Nationale de Cuisine – Champagne-Ardenne; Lycée des Métiers de Bazeilles; Lycée Professionnel – Lycée des Métiers Gustave Eiffel; Centre de Formation d'Apprentis Interpro de l'Aube, Lycée Polyvalent Denis Diderot; Académie de Reims – úřad, který je zodpovědný za kvalitu vzdělávání škol; Académie Nationale de Cuisine - Champagne-Ardenne – národní gastronomická akademie, jejímž cílem je podporovat, chránit, vyučovat a šířit francouzskou národní gastronomii a navázat na tradice jak ve Francii, tak v zahraničí. Ostatními partnery byly školy, které vyučují gastronomické obory a jsou rovněž klíčovými partnery z pohledu cílové skupiny.

Jednotlivé aktivity v podobě mobilit jsou podrobně popsány v diplomové práci. Kromě mobilit probíhala celá řada aktivit, které přispěly k vytvoření zásadních výstupů projektu a naplnění všech cílů projektu. Mezi ně patřily zejména: schůzky koordinátora a jednotlivých partnerů, ať už na české straně, tak v průběhu jednotlivých mobilit se všemi partnery projektu; příprava a realizace výstavy; efektivní komunikace mezi účastníky projektu; vytvoření webové stránky projektu; zpracování podkladů a finální realizace zásadních výstupů projektu – slovníčku gastronomických pojmů a knihy receptů – ta byla vydána v knižní podobě, vytvoření metodických listů pro učitele a pracovních listů pro žáky, uspořádání konference projektu, zjištění a vyhodnocení zpětné vazby jednotlivých účastníků projektu, uspořádání závěrečné evaluační konference, zajištění Europassů pro všechny účastníky mobilit.

Kromě zásadních výstupů projektu měl projekt významný dopad na zvýšení kvality odborného vzdělávání. Díky účasti na mobilitách získali učitelé i další účastníci celou řadu kompetencí, např. v oblasti odborných dovedností používání nových metod a

postupů při vaření francouzských jídel, rozšíření znalostí z oblasti gastronomie a přípravy jídel, uplatnění profesionálních technik, dovednost zvláštních technik přípravy potravin (příprava neobvyklých dezertů, masitých pokrmů, zpracování ryb a příprava jídel z mořských produktů, mražené speciality, vegetariánské pokrmy, aranžování stolů, podávání nápojů), sestavování jídelního a vinného lístku, technologie přípravy pekárenských výrobků a místních produktů. V oblasti řídicích kompetencí schopnost koordinovat, schopnost rozhodovat, vůdčí schopnosti, řízení pracovních aktivit a finančních zdrojů, dovednost organizace času, schopnost stanovení cílů, v oblasti jazykových a komunikačních kompetencí základní komunikace v anglickém jazyce, účastníci dále získali sociální schopnosti a dovednosti, například schopnost pracovat v týmu, pohotovost a ohleduplnost, interkulturní kompetence a ostatní schopnosti a dovednosti.

Investice do vzdělávání je investicí většinou velmi smysluplnou, která se vyplatí. Odbor školství, mládeže a sportu Krajského úřadu, který má oblast středoškolského vzdělávání v Kraji Vysočina na starost, se snaží zvýšit výkon a efektivitu školního vzdělávání, podpořit odborníky a regionální instituce zapojené do přípravy studijních programů a osnov.

Na projekt Vaříme společně/Cooking together tak navázal projekt Bádáme společně/Inquiry-based Learning and Teaching Across Europe (ILTAE), který byl realizován v letech 2018 až 2021. V rámci projektu ILTAE se čtyři dlouhodobě spolupracující regionální orgány veřejné správy odpovědné za vzdělávání rozhodly zaměřit na výměnu osvědčených postupů v oblasti školního vzdělávání. Zapojily se Kraj Vysočina, Dolní Rakousko, finské město Tampere, francouzský region Grand Est. Projekt byl opět financován z programu ERASMUS+ a koordinátorem byl Kraj Vysočina.

14 Závěr

Diplomová práce byla vypracována s cílem poznat a zmapovat aktivity Kraje Vysočina v oblasti mezinárodní spolupráce a zhodnotit přínosy, které z této spolupráce vyplývají.

Kraj Vysočina byl zřízen v roce 2000, první smlouvu o partnerství uzavřel už v roce 2002. Lze konstatovat, že své paradiplomatické vztahy po celou dobu systematicky vytváří a upevňuje.

V rámci republiky jsou to právě regiony a obce, které mají k pěstování paradiplomatických vztahů největší potenciál. Kraj Vysočina využívá svého samosprávného postavení a provádí svoji diplomacii mnohdy bez vazby na stát a jeho stanovisko. Příkladem je rozvázání partnerství s čínskou provincií Hubei či pozastavení spolupráce s Běloruskem. Zda je to správný přístup, by mohlo být předmětem dalšího zkoumání.

Obecně Kraj Vysočina navazuje svá partnerství především na území Evropy. Je logické, že v rámci těchto vztahů se nejlépe rozpracovávají projekty s konkrétním dopadem do regionu českého i zahraničního. Významnou roli v tom hraje Evropská unie, která v rámci finančních nástrojů politiky soudržnosti nastavuje dotační programy s cílem zlepšit životní podmínky v regionech.

Kraj Vysočina vytváří většinu svých partnerských vztahů s úmyslem zvýšit svoji vlastní konkurenceschopnost, inovovat a podpořit malé a střední podnikání, pomoci digitalizaci. Být ekologickým regionem a více se propojit s dalšími regiony díky lepší mobilitě. Důraz je ale kladen i na podporu méně rozvinutých regionů, jako je Zakarpatská oblast Ukrajiny, kde je partnerství od roku 2007 založeno především na podpoře tohoto regionu, jsou rozvíjeny vzájemné kontakty a spolupráce, podpora Kraje Vysočina je směřována do jednorázových i dlouhodobých projektů a aktivit, zejména v oblasti školství, odborného vzdělávání, ochrany a správy životního prostředí, kulturního a přírodního dědictví, cestovního ruchu, rozvoje kultury venkova a měst, rozvoje integrovaného záchranného systému Zakarpatí.

V diplomové práci byl hodnocen také konkrétní praktický projekt v oblasti vzdělávání. Evropská unie uznává potřebu jednat na regionální úrovni s cílem lépe koordinovat a plánovat politiky ve výuce a učení na středních školách, a s cílem přilákat více studentů, aby pokračovali v celoživotních programech. Snahou je obnovit a posílit

profily učitelských profesí. Toho bylo využito v projektu Vaříme společně/Cooking together financovaného z programu Erasmus+. V rámci tohoto projektu se propojily české a francouzské školy vyučující gastronomické obory. Formou stáží se vyučující zdokonalili v zavádění inovativních metod do výuky, sdíleli příklady dobré praxe v oblasti vzdělávání i v přístupu k žákům, vyměnili si zkušenosti na poli vzájemné spolupráce škol a firem v oblasti gastronomie. Tyto zkušenosti byly shrnuty do knihy receptů a podpůrných metodických materiálů.

Interkulturní vzdělávání a celoživotní učení je směr, který Kraj Vysočina podporuje a rozpracovává další projekty k jeho naplnění.

Při realizaci projektu Vaříme společně/Cooking together většina vyučujících uvedla, že hlavním limitem byla jazyková bariéra. Je vhodné zaměřit se na její minimalizaci a to už na úrovni studentů. Kraj Vysočina se o to snaží díky výuce lektorů – rodilých mluvčích – na středních školách zřizovaných Krajem Vysočina.

Obecně lze konstatovat, že partnerství Kraje Vysočina není založeno na kvantitě, ale spíše na hloubce vztahů a realizaci konkrétních projektů. Poměrně dobře se daří je naplňovat díky zapojení široké škály osob z krajské samosprávy i krajského úřadu. Diplomatiek vztahy řídí Oddělení vnějších vztahů, ale jak je blíže popsáno v diplomové práci, většina odborů krajského úřadu je do přeshraniční spolupráce zainteresována a na pracovní úrovni zapojena. Projekty jsou realizovány s výhledem dlouhodobého fungování a dalšího rozvoje.

15 Seznam použitých zdrojů

BRUNA, P. (červen 2012). *Nevraživé susedství? Problémy současných česko-rakouských vztahů a jejich příčiny*. Praha: Asociace pro mezinárodní otázky.

DRULÁK, P., KÖNIGOVÁ, L., & KRATOCHVÍL, P. (duben 2004). *JAK SI STOJÍ ČESKÁ PARADIPLOMACIE?* Praha: ÚSTAV MEZINÁRODNÍCH VZTAHŮ. Načteno z ÚSTAV MEZINÁRODNÍCH VZTAHŮ: JAK SI STOJÍ ČESKÁ PARADIPLOMACIE?

Ústavní zákon č. 347/1997 Sb., o vytvoření vyšších územních samosprávných celků

Zákon č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení).

(2016) CZ01 Dům zahraniční spolupráce (DZS) Centre for International Cooperation in Education. Závěrečná zpráva projektu Vaříme společně/Cooking together.

Internetové zdroje:

(2002). Načteno z Kraj Vysočina: <http://www.kr-vysocina.cz/soubory/450008/dolni-rakousko.pdf>

(2006). Načteno z Kraj Vysočina: http://www.kr-vysocina.cz/VismoOnline_ActionScripts/File.ashx?id_org=450008&id_dokumenty=4017310

(2006). Načteno z Kraj Vysočina: http://www.kr-vysocina.cz/VismoOnline_ActionScripts/File.ashx?id_org=450008&id_dokumenty=4017312

(2008). Načteno z Kraj Vysočina: https://www.kr-vysocina.cz/assets/File.ashx?id_org=450008&id_dokumenty=4017316

(2011). Načteno z Kraj Vysočina: <https://extranet.kr-vysocina.cz/samosprava/soubory/zastupitelstvo/materialy/2011/07/ZK-07-2011-09pr02.doc>

(2018). Načteno z Kraj Vysočina: https://www.kr-vysocina.cz/assets/File.ashx?id_org=450008&id_dokumenty=4085967

(2022). Načteno z Junge Uni Waldviertel: <http://www.jungeuni-waldviertel.at/>

(2022). Načteno z Interreg Rakousko-Česká republika: <https://www.at-cz.eu/cz/o-programu>

(2022). Načteno z Institut IRE: www.institut-ire.eu

(2022). Načteno z Učebnice CLIL: https://www.ucebniceclil.cz/downloads/Brozura_CLIL_Labyrinth.pdf

(2022). Načteno z IoT PORT: https://www.iotport.cz/iot-novinky/ostatni-clanky-o-iot/co-to-je-iot?gclid=CjwKCAjwoduRBhA4EiwACL5RP042w8Q0uPhU2TcYDdt3CxGF-MCjcI5iJOakMecFjk9IPXgU17uNzfBoCKFsQAvD_BwE

2021+. (2022). Načteno z Interreg Rakousko-Česká republika: <https://www.at-cz.eu/cz/2021>

Evropská výkonná agentura pro vzdělávání a kulturu. (2022). Načteno z European Commission: https://www.eacea.ec.europa.eu/grants/2014-2020/erasmus_en

Evropský fond pro regionální rozvoj. (2022). Načteno z Evropský parlament: <https://www.europarl.europa.eu/factsheets/cs/sheet/95/evropsky-fond-pro-regionalni-rozvoj-efrr->

Evropský fond pro regionální rozvoj. (2022). Načteno z Evropská komise: https://ec.europa.eu/regional_policy/en/funding/erdf/#1

Krajská správa ČSÚ v Jihlavě. (2022). Načteno z Český statistický úřad: <https://www.czso.cz/csu/xj>

Krajská správa ČSÚ v Jihlavě. (2022). Načteno z Český statistický úřad: <https://www.czso.cz/csu/xj/historie-krajskeho-zrizeni-saha-hluboko-do-minulosti>

O programu. (2022). Načteno z Interreg Rakousko-Česká republika: <https://www.at-cz.eu/cz/o-programu/o-programu>

Samospráva. (2021). Načteno z Kraj Vysočina: <https://samosprava.kr-vysocina.cz/priloha/download/RK-27-2021-02pr01.pdf>

Samospráva. (2021). Načteno z Kraj Vysočina: <https://samosprava.kr-vysocina.cz/material/ZK-02-2021-08>

Samospráva. (2022). Načteno z Kraj Vysočina: <https://samosprava.kr-vysocina.cz/material/ZK-01-2022-10>

Zahraniční vztahy. (2022). Načteno z Kraj Vysočina: <https://www.kr-vysocina.cz/zahranici.asp>

16 Seznam obrázků, tabulek, grafů a zkratk

16.1 Seznam obrázků

Obrázek 1

Hranice okresů; zdroj https://www.kr-vysocina.cz/assets/Image.ashx?id_org=450008&id_obrazky=32891&datum=3%2F30%2F2012+5%3A18%3A31+PM..... 11

Obrázek 2

Hranice krajů; zdroj: https://www.kr-vysocina.cz/assets/Image.ashx?id_org=450008&id_obrazky=32879&datum=3%2F30%2F2012+5%3A16%3A36+PM; vlastní úprava 12

Obrázek 3

Hranice krajů v roce 1960; zdroj: https://www.kr-vysocina.cz/rozlozeni-hranic-kraju-v-r-1960-a-od-r-2005/g-23622/id_obrazky=32896&typ_sady=1..... 13

Obrázek 4

Interreg V-A; zdroj: <https://www.at-cz.eu/cz/2021> 20

Obrázek 5

Mapa partnerských regionů Kraje Vysočina; zdroj: <https://www.kr-vysocina.cz/mapa-partnerskych-regionu-kraje-vysocina/d-4077094/p1=85781> 29

Obrázek 6

plakát Gurmet den s Krajem Vysočina; zdroj: <https://www.kr-vysocina.cz/blizi-se-dalsi-gurmet-den-s-krajem-vysocina/d-4109841/p1=1013>..... 45

Obrázek 7

Organizační struktura projektu..... 64

Obrázek 8

Kuchařka Vaříme společně/Cookong together, zdroj: elektronická verze kuchařky Vaříme společně/Cooking together, str. 60 (neveřejné) 69

Obrázek 9

Kuchařka Vaříme společně/Cookong together, zdroj: elektronická verze kuchařky Vaříme společně/Cooking together, str. 62 (neveřejné) 70

16.2 Seznam tabulek

Tabulka 1

Shrnutí rozpočtu, zdroj: Závěrečná zpráva projektu Vaříme společně/Cooking together... 68